nt naš tednik

LETO XXVIII — Številka 17 22. aprila 1976 Cena 6.— šil. P. b. b.

Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Kreisky: o ugotavljanju in pospeševanju

V svojem dopustnem kraju Lech na Tirolskem se je zvezni kancler dr. Bruno Kreisky ponovno izjavil k manjšinskemu vprašanju. Kot piše dunajska Kronen Zeitung, je kancler naznanil, da bo slovenska manjšina na Koroškem jeseni dobila več pravic. Naznanjeno ugotavljanje manjšine naj bi se po kanclerjevih besedah vršilo šele po okrepitvi manjšine.

S tem je Kreisky indirektno priznal, da je zamudno izpolnjevanje določil državne pogodbe, ki naj bi garantirale ohranitev slovenskega življa na Koroškem, bilo dejansko manjšini v škodo.

Kancler je nato dejal, da hoče imeti še pred poletjem oba zakona, tako zakon o preštevanju kot tudi zakon o narodnih skupnostih, sklenjena in pod streho. Jeseni naj bi slovenska manjšina dobila dodatne pravice, štetje pa naj bi se vršilo šele po okrepitvi manjšine.

Klavzula o 25 procentih naj ne bi bila omenjena v zakonu samem, ampak v dodatni odredbi. Razlika je fina, a tembolj dalekosežna: odredbe sklene vlada sama in ji ni treba parlamenta. Razen tega je dana vladi možnost, da poljubno spremeni delež, ki naj bi bil potreben za manjšinske pravice, na 30 in več procentov, če bi to zahteval kakšen Heimatdienst.

Ne da bi precenjevali katerokoli od kanclerjevih izjav, ki so dokaj raznolike in si premnogokrat nasprotujejo, pridemo do naslednjih ugotovitev: kancler Kreisky je sicer indirektno priznal, da je 21-letno zavlačevanje izpolnitve člena 7 državne pogodbe poslabšalo pozicijo manjšin (očitno bi jo sedaj celo on sam le z mešanimi občutki pustil prešteti), vendar iz tega spoznanja oz. priznanja ni potegnil primernih konsekvenc. Kajti osnutek zakona o narodnih skupnostih ne predvideva nobeno zaščito manjšine, ampak le omejitev, zmanjšanje in skrčitev dosedanjih pravic.

Nista pa zvezna vlada in zakonodajalec poskrbela tudi za primerne ukrepe, ki naj bi pomagali, da bi manjšino odškodovali za vse pravice, ki bi jih morala že zdavnaj imeti in katere zvezna vlada in zakonodajalec manjšini s svojo zavlačevalno politiko vse doslej nista dali.

Vsekakor skuša kancler prodati svojo revizijo državne pogodbe kot velikodušno darilo. Naloga koroških Slovencev pa je in bo, opozoriti javnost na ta kanclerjev manever, s katerim hoče slepiti mednarodne kritične opazovalce.

SVP: „Koroški Slovenci, zganite se!“

Tako se glasi priporočilo, ki ga je dal Koroškim Slovencem zastopnik južnotirolske Ljudske stranke — Südtiroler Volkspartei (SVP) o priliki „Slovenskega dneva“ na manjšinskem zborovanju, ki ga je priredila Zveza južnotirolskih visokošolcev — Südtiroler Hochschülerschaft pretekli teden v Boznu.

Zastopnik Mlade generacije v SVP, Peterlini, je zaželel prirediteljem in gostom, zastopnikom koroških in tržaških Slovencev uspešen potek zasedanja ter izrazil solidarnost in povezanost južnotirolske manjšine predvsem s koroškimi Slovenci prav v njihovem trenutnemu položaju. „Južnotirolci delimo z vami skrbi in težave, pričakovanja in želje. Poudariti pa moramo — in mi to vemo iz lastnih izkušenj — da je prav izpolnjevanje pravic do manjšine znak demokratične zrelosti vsake države. Vemo, da pri vas — drugače kot pri nas — stoji v ospredju socialna problematika. — Vendar vas bodrimo: ne bojte se priznati k temu, kar ste, Slovenci; vemo, da za vas to ni lahko, tembolj pa spoštujemo priznanje k narodni manjšini. Manjšina se mora zganiti, mora vzbuditi pozornost in enotno ter složno nastopati v svoji borbi za narodnostne pravice.“

Član osrednjega vodstva SVP, poslanec dr. Amlacher je prav tako dal duška „svojemu čustvu solidarnosti do koroških Slovencev“. „Vsaka narodna skupnost živi v

(Dalje na 3. strani)

Bezirkshauptmannschaft Villach
(Okrajno Poglavarstvo)

St. St- 6887-1/76-6 Villach, dne 1976 04 02

G. [redacted] - učenec

Pa Rattnitz, [redacted]

POZIVNI DOPIS

V zadevi - [redacted] -ki se dne 7.4.1975 ob 23.2o uri v Klagenfurtu, Krožna Egger Lienz Weg- kot voditelj mopeda K-7.7.98- ni zmenil za predpisano znamenje " stoj " pred križanjem cest in se je v poslednje upoštevni na desno. brez da bi bil dal znamenje, da bo paremenil smer in zato prekršil čl. 52 a Z.11 in čl.21, 2,postavo cestnega prometa, se pozivljen priti k tukajšnemu uradu, I nastr., soba št. 15

dne 26.aprila (4) 1976, ob 11 uri

v slučaju pa da bi neopravičena izostal, morate računati, da vas pripeljejo s silo.

Ta poziv pa morate prinesti s sabo.

Proti temu pozivu pa ni dopuščeno pravno sredstvo po čl. 19, odst. 4 občnega upravnega postave.

Za okr.poglavarja:

(Wedenik)

F.d.R.d. Übersetzung:

Villach, 1976 04 05

(Kandutsch)

Uradni jezik: teorija in praksa

Ta faksimile, drage bralke in dragi bralci, ki ga vidite pred seboj, je fotokopija uradno potrjenega dokumenta. To pismo oz. ta poziv je izstavilo okrajno glavarstvo Beljak, ker je pač tisti, kateremu je bil ta poziv namenjen, vztrajal na vabilu v materinščini, kot to predvideva državna pogodba. Bila je dolga borba. Kot smo že poročali (štev. 6 z dne 5. februarja 1976), je tista oseba, katero je okrajno glavarstvo hotelo slišati kot pričo, dobila sprva poziv v nemščini. Tisti šolar pa je bil trdovraten in zahteval poziv v slovenščini, kljub temu, da je na nemškem „Ladungsbescheid“ bilo ob koncu zapisano: „Eine Zeugenladung in slowenischer Sprache kommt bei der derzeitigen Rechtslage nicht in Betracht[1]).“ Na ponovno intervencijo njegovega pravnega zastopnika pa se je okrajno glavarstvo le dokopalo do spoznanja, da poziv v slovenščini tudi v trenutnem pravnem položaju vendar pride v poštev: izstavila je slovenski poziv. Toda ta dokument dokumentira le eno: namreč nezmožnost okrajnega glavarstva Beljak, da izstavi poziv v korektni slovenščini. Papir je namreč poln napak in dokazuje, da prevajalec doslej očitno ni imel dovolj opravka s slovenščino. Predvsem glede na to, da so nekateri deli dokumenta popolnoma napačno prevedeni, se vzbuja vprašanje, v kolikšni meri bo tolmač na obravnavi znal prevesti izvajanja priče, da ne bodo v škodo obdolžencu?

Tako priča kot tudi obdolženec se bosta morala še dalje boriti za konkreten odnos oblasti do slovenščine in do legitimnih pravic koroških Slovencev.

Gradiščanski škof dr. Laszlo: s krškim škofom proti štetju

Proti načrtovanemu „ljudskemu štetju posebne vrste“ se je ponovno izrekel gradiščanski škof dr. Stephan Laszlo ob priliki sprejema za predsedstvo Federalistične unije evropskih skupnosti (FUEV). S tem je ponovil izjave, ki jih je pred nekaj dnevi napravil v studiu ORF-a za Gradiščansko in predvsem omenil diskriminatorični značaj tega zakonskega osnutka. Sam je dejal, da govori v tem vprašanju tudi za krško-celovškega škofa ddr. Josepha Köstnerja in dejal dobesedno: „Midva oba najbolje veva zaradi najinega pastoralnega delovanja v manjšinskih področjih, kaj želijo manjšine, midva oba tudi veva, kje tiste manjšine bivajo. To pa napravi ugotavljanje manjšine oz. ljudsko štetje posebne vrste nepotrebno.“

Obširno poročilo o velikonočnem seminarju Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti na Gradiščanskem prinašamo na 2. strani.

Zustellung zu eigenen Handen

Bezirkshauptmannschaft Villach

(Behörde)

GZ. St-6.887-1/76-6 Villach, am 1976 01 28 19

An Herrn [redacted], Schüler

in [redacted]

Ladungsbescheid.

Sie werden in Angelegenheit [redacted], weil dieser am 7.4.1975 um 23.20 Uhr in Klagenfurt, Kreuzung Egger Lienz Weg - Koschatstraße, als Lenker des Mopeds K-7.798 das Vorschriftszeichen "Halt vor Kreuzung" nicht beachtet hat und in der Folge nach rechts in die Sternecksträße eingebogen ist, ohne die Fahrtrichtungsänderung anzuzeigen und dadurch eine Übertretung nach §§ 52 a Z.11 und 11 Abs.2 Straßenverkehrsordnung 1960 begangen hat

als Zeuge — ~~Sachverständiger~~ — zur mündlichen Verhandlung —

auf den 17. Februar 1976 11.00 Uhr,

zu diesem Amte, I. Stock, Zimmer Nr. 15,

~~zum Amtstag in~~

zu

vorgeladen.

Im Falle ungerechtfertigten Ausbleibens haben Sie gemäß § 19 Abs. 3 des Allgemeinen Verwaltungsverfahrensgesetzes

~~die sofortige Vollziehung einer Zwangsstrafe von S~~

Ihre zwangsweise Vorführung

zu gewärtigen.

Dieser Ladungsbescheid ~~und~~

ist mitzunehmen.

Gegen diesen Bescheid ist zufolge § 19 Abs. 4 des Allgemeinen Verwaltungsverfahrensgesetzes kein Rechtsmittel zulässig.

Für den Bezirkshauptmann:

(Wedenik)

(Unterschrift)

PS.

Eine Zeugenladung in slowenischer Sprache kommt bei der derzeitigen Rechtslage nicht in Betracht.

Art. IX EGVG. Wer vorsätzlich vor einer Verwaltungsbehörde als Zeuge oder Sachverständiger falsch aussagt, macht sich einer Übertretung schuldig und wird vom Gericht mit strengem Arrest von einem bis zu sechs Monaten bestraft.

Prvotni poziv: „slovenščina ni predvidena“

27. aprila razgovori na Dunaju

V torek, 27. aprila, bodo v pododboru parlamenta posvetovanja o zakonu o preštevanju. Posvetovanj se bosta udeležili tudi osrednji organizaciji koroških Slovencev NSKS in ZSO, ki bosta predložili tudi posebno stališče k zakonskemu osnutku.

Prav tako se bosta isti dan peljala na Dunaj na posvetovanje s pododborom parlamenta manjšinski odbor koroškega deželnega zbora ter — Kärntner Heimatdienst. Pač pa sta obe osrednji organizaciji izjavili, da vabilo na Heimatdienst zanju ni vzrok, da se ne bi peljali na Dunaj, pač pa ne nameravata nastopiti skupno z Heimatdienstom pred pododborom parlamenta.

Uradnega vabila pa osrednji organizaciji do konca uredniškega roka za to številko „nt“ še nista dobili . . .

Mazaške akcije

V noči na torek so se vršile v več krajih dvojezičnega ozemlja mazaške akcije, in sicer v območju krajev Suha, Labod, Pliberk, Dobrla vas, Slovenji Plajberk, Bistrica v Rožu, Bilčovs, Gonovece in Ivovje. V Dobrli vasi so storilci pomazali Haus der Heimat ter uradno poslopje, v katerem je nastanjena pošta in žandarmerija, s parolami „Člen 7 naša pravica“ in podobnimi gesli, v Suhi so dodali poslopju požarne brambe slovenski napis, v Pliberku so na hišico za stražo v kasarni napisali številko „7“, v ostalih krajih pa s parolami pomazali šole in javna poslopja.

Že poprej pa so neznanci dodali krajevnemu napisu v Železni Kapli slovenski priziv, razen tega so pomazali hotel Obir, glavno šolo ter dva avtobusa in poštno poslopje.

Medtem ko je pri prejšnjih akcijah bilo opaziti večjo ali manjšo jezo piscev v koroških časopisih, je pri zadnjih očividno povsem drugo gledanje: KTZ, glasilo koroških socialistov, govori o kriminalcih in o požigalcih. Očitno se za tem skriva onemogla jeza socialistov, ko vidijo, da pač njihova manjšinska politika ni uspešna in da jim razvoj vzame vajeti iz rok.

Varnostne oblasti vsekakor tekoče poročajo notranjemu ministrstvu. Prav tako se oblasti in KTZ bojijo 2. maja, ko bodo v Velikovcu odkrili spomenik za Hansa Steinacherja, enega vodilnih funkcionarjev Heimatdiensta za časa plebiscita. Socialistično glasilo je sicer pisalo, da je pomenila demonstracija solidarnostnega komiteja eskalacijo, vendar kaj podobnega o heimatdienstovskem zborovanju še ni bilo slišati.

FUEV: dvomljivo pospeševanje s strani Avstrije

Trinajst narodnih skupnosti iz šest držav Evrope se je zbralo v velikem tednu na tradicionalnem Velikonočnem seminarju mladinske komisije Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti, tokrat na Gradiščanskem, v Železnem. Jasno, da je veljala največja skrb udeležencev letos položaju narodnih skupnosti v Avstriji. To je poudaril tudi predsednik mladinske komisije FUEV, Heinrich Schultz v svojih uvodnih besedah.

Na seminarju, ki je trajal štiri dni, so bili navzoči manjšinski predstavniki iz Velike Britanije, Zvezne republike Nemčije, Francije, Italije, Danske in Avstrije.

Predsednik mladinske komisije FUEV Heinrich Schultz (Danec iz Zvezne republike Nemčije) je dejal, da je najbolj pomembno za uresničitev manjšinskih pravic koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov, da se izpolni končno člen 7 državne pogodbe. Schultz je dejal, da ni prepričan, da bi načrtovani zakon o narodnostnih skupinah v Avstriji mogel koristiti manjšinam. „Nenavadno se mi zdi, da pripravljajo zakon za pospeševanje manjšin mimo neizpolnjene jasne in izčrpne državne pogodbe. Lahko bi se zgodilo, da se pravice zožijo in bi predvideni zakon zamenjal drug zakon, tega zopet drug zakon in lepega dne bi rekli, da tu ni več manjšine. Prav tako je dejal Schultz, da je absolutno nesprejemljivo, da se izvede posebno štetje. Ko je primerjal uporabo hrvaščine na Gradiščanskem z uporabo in ohranjevanjem danskega jezika v ZRN, je dejal, da obstaja tukaj „velikanski kontrast v škodo Hrvatov".

Prva beseda je seveda veljala gradiščanskim Hrvatom. Predsednik Hrvatskega kulturnega društva dr. Ivo Müller je v svojem referatu orisal položaj gradiščanskih Hrvatov, predvsem pred grozečim ugotavljanjem manjšine. Dr. Müller se je izjavil odločno proti ugotavljanju manjšine v Avstriji, ker je, kot je dejal, nepotrebno in poudaril, da toleranca sama ne zadostuje. Pozitivna atmosfera in živa, manjšini naklonjena informacijska dejavnost sta važnejši kot dvorezni zakoni. Govornik koroških Slovencev, osrednji tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev Filip Warasch se je v svojem stališču prav tako odločno obrnil proti načrtovanemu ljudskemu štetju posebne vrste in proti tendenci predloženega „zakona o narodnih skupnostih", ki po njegovem mnenju ima namen, da se izključi slovenska narodna skupnost od nadaljnje izpolnitve člena 7 državne pogodbe, da se revidira državna pogodba in da bi manjšine bile odcepljene od svojega priznanega vodstva. Razen tega vsebuje predlagana rešitev na področju uradnega jezika bistveno poslabšanje v primerjavi z dosedanjo prakso.

Udeleženci seminarja so končno sklenili tudi resolucijo, ki jo je predložila Koroška dijaška zveza. V njej so se izrekli udeleženci odločno proti načrtovanemu ugotavljanju manjšine ter apelirali na avstrijsko zvezno vlado ter na parlament, naj sklenejo manjšinski pospeševalni zakon v sodelovanju s prizadetimi manjšinami. Resolucija ima sledeče besedilo:

Mladinska komisija Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti (FUEV) odločno protestira proti nameravanemu ugotavljanju manjšine in rešitvi odprtih vprašanj na podlagi številčne moči slovenske in hrvaške narodne skupnosti.

Ugotavljanje manjšine bi — vseeno v kateri obliki in pod katerim imenom bi bilo izvedeno, — predstavljalo odpoved izpolnitvi narodnostnih pravic koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov v smislu določil člena 7 državne pogodbe. Ne bi pomenilo ničesar drugega kot štetje tistih Slovencev in Hrvatov, ki so vzdržali nacionalističnemu pritisku in bi s tem predstavljalo dodatno legalizacijo tega pritiska.

Nobena narodna skupnost ne more soglašati z rešitvijo, ki ne zasigura njen obstoj in se ne ozira na njene avtohtone kraje bivanja, temveč proti določilom mednarodnih pogodb poskuša s pomočjo ugotavljanja manjšine okrniti ter zožiti njen življenjski in naselitveni prostor na postranske rezervate.

Mladinska komisija FUEV zato apelira na avstrijsko zvezno vlado in na avstrijski parlament, naj opusti ugotavljanje manjšine oz. štetje posebne vrste ter naj sklene manjšinski pospeševalni zakon v sodelovanju s prizadeto manjšino.

Prav tako so sprejeli udeleženci seminarja tudi resolucijo, v kateri podpirajo pravice slovenske manjšine v Italiji v skladu z meddržavnim sporazumom med Jugoslavijo in Italijo iz leta 1975, prav tako so zahtevali zaščito slovenske manjšine v videmski pokrajini.

V Zeit im Bild 2 je prejšnji teden prinesla tudi avstrijska televizija reportažo o tem seminarju. V intervjuju je generalni sekretar FUEV Olav Meinhardt (Danec iz Zvezne republike Nemčije) dejal glede preštevanja manjšine: Če Avstrija izpelje ugotavljanje manjšine, lahko pride do takšnega položaja kot je sedaj na Severnem Irskem. Ne povsem do takšnih razmer, pač pa do podobnih okoliščin!"

Zastopnik gradiščanskih Hrvatov Gerhard Emrich je prav tako zelo neugodno ocenil položaj hrvatske manjšine in dejal, da niti ena točka državne pogodbe ni bila izvedena.

Seminarja FUEV so se letos prvič udeležili kot opazovalci iz Jugoslavije predstavniki republiške konference ZSM Hrvatske in univerzitetne konference ZSM Zagreba. Domenili so se, da se bodo ti stiki tudi nadaljevali.

Udeležence seminarja je sprejel tudi gradiščanski deželni glavar Theodor Kery, prav tako tudi gradiščanski škof dr. Laszlo, ki se je izjavil proti ljudskemu štetju posebne vrste (glej poseben članek).

Robakova skupina neenotna?

V tako imenovani „Robakovi skupini" gradiščanskih Hrvatov (to je tista, ki pod pretvezo manjšinskega zastopstva stremi po asimilaciji) je prišlo, kot izgleda, do resnih diferenc v vprašanju potrebe pospeševanja in koristi učenja hrvatskega jezika. Medtem ko se je bivši parlamentarec Fritz Robak (SPÖ), ki je tudi predsednik konference županov in podžupanov hrvatskih in mešanih občin Gradiščanske, izrekel ob priliki informacijskega potovanja predsedstva FUEV (Federalistične unije evropskih narodnih skupnosti) za čim prejšnjo asimilacijo gradiščanskih Hrvatov, češ da bi zanje bilo le škodljivo, če bi se naučili hrvaščine, hoče uvesti njegov zastopnik Josef Meyer, deželni poslanec in župan v Cindrofu, hrvaščino kot glavni predmet z najbolj dalekosežno in efektivno podporo poleg strokovnega pouka nemščine v osnovnih šolah. To pomeni, je dejal župan in poslanec Meyer dobesedno, da naj se bi hrvaščina poučevala v osnovnih šolah najmanj 4 do 5 ur na teden kot drugi glavni predmet.

Posvetovanje v Bilčovsu

Na posvetovanju v Bilčovsu dne 14. 4. o predloženih konceptih glede izobraževanja odraslih, zastopniki koroških kulturnih in političnih organizacij (Krščanska kulturna zveza, Slovenska prosvetna zveza, Narodni svet koroških Slovencev, Znanstveni institut, ORF, Katoliška mladina, Kulturno-politična organizacija, klub mladje, Klub slovenskih študentov v Gradcu, Klub slovenskih študentov Dunaj, Dom prosvete Tinje, Katoliška prosveta, Društvo slovenskih pisateljev v Avstriji, dr. Apovnik, Slovenska mladina, dr. Zablatnik, Klub občinskih odbornikov) niso prišli do skupnega stališča. Sledeče organizacije pa se slej ko prej zavzemajo za novo skupno in formalno-pravno urejeno obliko organiziranja na področju znanstvenega in izobraževalnega dela: KKZ, dr. Zablatnik, dr. Apovnik, NSKS, Klub slovenskih študentov v Gradcu (KSŠG) ter Klub občinskih odbornikov (pogojno). Mnenja pa so, da je treba nadaljevati začeto diskusijo v smislu skupne rešitve.

Na nadaljnje razgovore naj vabi pripravljalni odbor Koroških kulturnih dni.

Diskusija v Gradcu

Klub slovenskih študentov v Gradcu (KSŠG) bo 5. majnika na graški univerzi skupno s tamkajšnjo Visokošolsko zvezo priredil podijsko diskusijo o vprašanju ugotavljanja koroških Slovencev ter o neizpolnitvi naših narodnih pravic oz. člena 7 avstrijske državne pogodbe. Na to diskusijo so graški študentje povabili zastopnika koroške socialistične ter ljudske stranke, nadalje zastopnika obeh slovenskih osrednjih organizacij ter nam vsem dobro znano novinarko dr. Trautl Brandstaller. Socialiste bo zastopal državni poslanec ddr. Josef Maderner, ljudsko stranko deželni poslanec Leo Uster, za NSKS pa bo diskutiral dr. Reginald Vospernik. (ZSO bo šele v teh dneh določila svojega zastopnika.) Diskusijo bo vodil sekretar graške Katoliške visokošolske skupnosti, Harald Balloch.

Berite in širite „nt"!

Novi slovenski škof

Za pomožnega škofa v Torontu je bil imenovan Slovenec dr. Alojz M. Ambrožič. Novemu škofu je tekla zibelka v Gaberju, v Sloveniji pred 46 leti. Kot 16-letni je s starši zapustil domovino in se preko Avstrije preselil v Kanado. Semenišče je obiskoval v Torontu, kjer je tudi postal duhovnik leta 1955. Doktorsko čast v teologiji je dosegel v Nemčiji v Würzburgu leta 1970. Pred imenovanjem v škofa je bil naš rojak dekan na Torontskem semenišču in član Torontske teološke šole. Datum posvečenja bo v kratkem določen. To imenovanje pomeni za Slovensko povojno emigracijo veliko čast in dokazuje sposobnost Slovencev tudi v tujini se povzpeti na visoka mesta na vseh področjih.

Gospodarske pozicije ÖVP preidejo v socialistične roke

Pred okroglo desetimi leti se je — potem, ko jo je ÖVP izrinila iz dvajset let trajajoče vladne koalicije — socialistična stranka Avstrije lotila izdelave obsežnega koncepta za gospodarsko-socialno reformo v Avstriji. Akcenti tedaj napovedane postopne reforme na tem področju so dobili v zadnjem času obeležje, ki gre ÖVP čedalje huje na živce.

To je mogoče spoznati iz notranjepolitične diskusije v Avstriji. Leta se na eni strani vrti okoli vprašanja reforme tako imenovanih gospodarskih zakonov, katerih veljavnost je bila lani podaljšana le še za leto dni, in okoli koncepta SPÖ za zboljšanje strukture avstrijske industrije. Problemi, ki so s tem povezani, so stari 25 do 30 let, sedanja mednarodna in avstrijska gospodarska recesija pa silita k dolgoročnejšim odločitvam in spremembam.

Po letu 1945 sta si ÖVP in SPÖ v vladni koaliciji razdelili svoja vplivna področja. Več kot 20 let sta si jih delili tako, da je prva vladala na agrarnem področju in na področju privatne industrije in trgovine, medtem ko je imela SPÖ takorekoč v zakupu socialno politiko in upravo državnih in podržavljenih podjetij. Do leta 1966, ko je ÖVP izrinila SPÖ iz več kot dvajsetletne vladne koalicije, je vsaka od obeh strank pozicije na omenjenih področjih svojim koristim ustrezno zacementirala. Po letu 1966 ÖVP zaradi prisotnosti organizacije pod socialističnim vplivom stoječih sindikatov ni uspelo, da bi si zagotovila torišča v socialni politiki in v upravi podržavljenih podjetij. V ostalem je bil za to tudi čas štirih let prekratek, kajti 1970 je morala ÖVP mesto vladne stranke odstopiti SPÖ, ki ga ima sedaj zagotovljenega do leta 1979.

Za kaj gre sedaj v bistvu na področju agrarnega vprašanja?

Gre v bistvu za demontažo treh skladov, to je sklada za gospodarstvo z mlekom, sklada za gospodarstvo z žitom in sklada za promet z živino. Ti skladi so bili z ustavnim zakonom sklenjeni in ustanovljeni leta 1951. Naloga, ki so jo s tem zakonom prevzeli, se je glasila: zagotovitev oskrbe prebivalstva z izdelki iz mleka, žita in mesa, pri mleku in žitu po državno enotnih prodajnih in odkupnih cenah.

Uprava teh skladov, ki so medtem dosegli več sto milijard šilingov letnega prometa, je bila od vsega začetka v bistvu v rokah ÖVP, kajti zadevni zakon vladi in parlamentu ni zagotovil pravice do vpogleda v račune in bilance teh skladov. ÖVP je torej iz teh sredstev lahko financirala svojo politično dejavnost.

Baš to pa je glavni vzrok, da se hoče SPÖ znebiti teh zakonov. Preprečiti hoče nadaljnji vpliv ÖVP na upravo teh skladov. Njena vlada je zaradi tega parlamentu predložila osnutek novega zakona za urejanje trga z mlekom, žitom in mesom. Po tem osnutku, ki ga parlament lahko sklene z navadno večino glasov, bo odpravljena sedanja uprava skladov in le-ta prenešena v pristojnost ministra za kmetijstvo in gozdarstvo. S tem bo ÖVP zgubila možnost okoriščanja iz poslovanja teh skladov. Proti uveljavitvi zadevnega zakona nima v bistvu nobenega instrumenta, ker sedanji ustavni zakon izteče s koncem tekočega leta.

Na področju agrarnega vprašanja pa gredo prizadevanja vladne stranke tudi v smeri demontaže pristojnosti kmetijskih zbornic, da razpolagajo z denarji, ki jih država in zvezne dežele iz svojih sredstev nudijo za pospeševanje kmetijstva. Posebno akutno je to vprašanje na Koroškem, kjer socialistična vlada pripravlja deželni zakon o pospeševanju kmetijstva in s tem povezano tudi zakon o kmetijski zbornici, katere vodstvo bo voljeno letos jeseni. Pri vsem tem je treba upoštevati, da so v Avstriji podobno kot prej omenjeni skladi pod vplivom ÖVP.

Po vsem tem izgleda, da hoče ÖVP svoji opoziciji izpuliti iz rok sleherni vpliv na upravo na področju agrarne politike. To je za ÖVP huda amputacija možnosti financiranja svojega političnega aparata. Nič manj pa utegne biti za ÖVP občutljiva sedanja politika vlade na industrijskem področju. Pred kratkim je vlada povabila na sejo 25 oseb in na tej seji je bila ustanovljena komisija za sodelovanje med podržavljeno in privatno industrijo. Zakonito osnovo za ustanovitev te komisije je dal ustrezni zakon, ki je bil s socialistično večino sklenjen leta 1974, koncept za delo te komisije je bil pred nekaj tedni sprožen od Sveta avstrijskih delavskih zbornic, ki jih obvlada SPÖ.

Stvarnost tega koncepta temelji na tem, da mora avstrijska industrija čedalje bolj koordinirati in koncentrirati svoja prizadevanja, če hoče biti kos prizadevanjem industrije drugih dežel na mednarodnih tržiščih. V tej stvarnosti postajajo podržavljena podjetja in podržavljene banke čedalje vplivnejše gibalo avstrijske industrijske dejavnosti. Omenjena komisija ima v bistvu določeno skrb, da s pomočjo podržavljenih bank in industrijskih podjetij vpreže v njihov voz čim več privatnih industrijskih podjetij, na katerih dobičkih je ÖVP skozi 30 let participirala.

Celovito gledano kažejo sedanji tedni v notranji politiki Avstrije, da se je SPÖ resno lotila uveljavljanja svojega koncepta pred desetimi leti. Z nepričakovano odločnostjo ne nastavlja le klešče na kanale, po katerih se financira ÖVP. Te klešče tudi čedalje bolj stiska. (bl)

Wagners Äußerungen

Laut ORF-Zeit im Bild vom 16. 4. 1976, sagte LH. Wagner, wie schon so oft, daß die Kärntner Slowenenverbände nicht die Mehrheit der Kärntner Slowenen repräsentieren. Abgesehen davon, daß dies unwahr ist und eine ungeschickte Diplomatie, zu einer Zeit darstellt, wo die Minderheitenvertreter offen ihre Hand zu einer Verständigung darbieten (vor Wochen via TV: Dr. Janko Tischler: ... die Volkszählung 1951 etwa. Und zuletzt Dr. Zwitter durch Äußerungen der Salzburger Nachrichten gegenüber) erscheint es als „beschämend, verzweifelt letztes Mittel", die Minderheit aufzusplittern bzw. isolieren zu wollen. Verwundert es dann noch, daß diese zu keinem Tischrundengespräch, zu keiner Verhandlungseinladung kommen und sich auch nicht zu einer Mitarbeit in den Großparteien eingliedern. Was würde LH Wagner sagen, wenn die Minderheitenvertreter erklären würden, sie wollen nicht mit der SPÖ-Führung, sondern mit anderen SPÖlern verhandeln, weil die SP-Spitze nicht von der Mehrheit der SP-Wähler anerkannt werde? Es wäre wohl das Ende aller Diplomatie überhaupt, wenn man Verhandlungspartner, nur weil man mit seinen „betonierten Wunschvorstellungen" (Festhalten an Minderheitenfeststellung und Prozentklau-

(Dalje na 8. strani)

Južnotirolci izpovedali svojo solidarnost

(Nadaljevanje s 1. strani)

svojih posebnih razmerah in mora sama odločati, kaj ji koristi ali škodi. Južnotirolska Ljudska stranka, ki zastopa preko 80 odstotkov tukajšnje nemške manjšine, podpira zato lastno voljo manjšine, tudi slovenske manjšine na Koroškem. Samo manjšina sama ve, katera pot je zanjo pravilna in najboljša. To obvezuje tudi državo. SVP podpira stremljenja koroških Slovencev. SVP goji in bo še razširila v bodoče odnose z vodstvom koroških Slovencev.

OBISK PRI SVP

Delegacijo koroških Slovencev so sestavljali član predsedstva Narodnega sveta, Smolle, ki je bil v spremstvu dveh predstavnikov dunajskega Akcijskega komiteja proti ugotavljanju manjšine in za pravice koroških Slovencev, ki so to priliko tudi uporabili za vljudnostni obisk pri južnotirolski Ljudski stranki na njenem sedežu v Bocnu, kjer so v daljšem razgovoru razpravljali o trenutnih težavah slovenske manjšine ter možnosti rednejših kontaktov med manjšinama. ZSO je odposlala v Bocen svoje zastopstvo v osebi tajnika Wieserja, ki ga je spremljal sodelavec znanstvenega inštituta Domej.

ZAČUDENJE IN NERAZUMEVANJE

V obširnih referatih so slovenski predstavniki — Wieser pred vsem o solidarnostnem gibanju, Domej o zgodovinskem razvoju, Smolle o členu 7, pravni ter trenutni politični situaciji koroške slovenske narodne skupnosti in Iskra kot predstavnik primorskih Slovencev — orisali položaj Slovencev v Italiji in Avstriji.

Z začudenjem je zbrano občinstvo, navzočih je bilo nad 300 visokošolcev ter drugih predstavnikov manjšinskega, italijanskega in avstrijskega tiska, vzelo na znanje, da so ponekod prav organizacije (imenovan je bil KHD) in krogi, ki se najbolj zastavljajo za nemško manjšino na Južnem Tirolskem, doma v Avstriji najhujši nasprotniki Slovencev. „Morali bomo v bodoče biti bolj izbirčni pri iskanju zaveznikov", je pribil eden izmed južnotirolskih besednikov. Čudili so se Južni Tirolci tudi temu, da isti uradniki in politiki, ki so uspeli za Južne Tirolce pripraviti veliki „Paket", vežejo zdaj za koroške Slovence kar se da majhen „punkeljček". Nerazumevanje na strani pripadnikov južnotirolske manjšine se je še stopnjevalo, ko so zvedeli, da iste tri avstrijske stranke, ki so gnale vprašanje Južnih Tirolcev do New Yorka, že preko dvajset let zavirajo izpolnitev mednarodno zajamčenih pravic in da hočejo stranke pravice odmeriti po „moči manjšine". „Tako, pri 25 odstotkih, bi se mi Južni Tirolci, morali odpovedati Bocnu, ki je vendar glavno mesto s približno 22 % Nemcev; tudi pri nas, kjer je manjšina številčno dosti močnejša kot pri vas, smatramo kot edino pravilno teritorialno zaščito manjšine", je menil eden od diskutantov.

ITALIJANSKA JAVNOST ŽELI INFORMACIJ

V pogovorih in intervjujih za južnotirolske, italijanske in avstrijske novinarje je Smolle poudaril, da bo kljub deloma različnim razmeram, država, domovina manjšine, kaj rada naproti manjšinam nastopa „imperialistično", s tem da uporabi argument „številčne premoči večine" in to postopanje potem „imenuje demokratično", kljub temu, da manjšina kot taka seve nikoli ne more „preglasovati" večine. Nadalje je poudaril, da bodo morale manjšine „kljub se ojačevajoči solidarnosti s strani večinskega naroda in kljub večavajočem se zanimanju držav zaščitnic iskati nič manj vseevropsko zavezništvo manjšin samih, postati morajo subjekt svojih teženj". Wieser je razumel reševanje manjšinskih vprašanj v prvi vrsti „kot ojačitev demokracije v državi in Evropi, zato ni mogoče precenjevati važnost in dragocenost povezave in skupnega boja z demokrati večinskega naroda za uresničitev narodnostnih pravic."

SREČANJE NA KOROŠKEM

Tako SVP, ki je pripravljena poslati na Koroško svoje predstavnike, ki bi nas informirali o teoriji in praksi manjšinske zaščite na Južnem Tirolskem ter o lastnih izkušnjah po izvajanju „Paketa", kot tudi Visokošolska zveza, ki si želi predvsem ozkega kontakta s slovensko mladino, se bosta rade odzvali vabilu Narodnega sveta in ZSO oz. mladinskih organizacij ter v doglednem času obiskale Koroško.

Ko smo se Korošci po ovinkasti cesti preko Brunnecka vračali domov in zaznali, da so celo prometni znaki „ovinki per/für . . . km" dvojezični, smo se spraševali kako dolga, kako ovinkasta bo še pot do priboritve naših pravic. Vendar nas je južnotirolska izučila: enotnost in borbenost, izpričana življenjska volja manjšine so porok za končno dosego demokratičnih in narodnostnih pravic.

Florijan Kronbichler, predsednik južnotirolskih visokošolcev, je uvodoma poudaril, da je solidarnost med pripadniki posameznih manjšin izrednega pomena. Trezno in kritično je orisal odnos južnotirolskih manjšinskih zastopnikov in nemškega tiska do nenemških manjšin v Italiji in Evropi. Dejal je, da se premalo brigajo za probleme teh evropskih manjšin ter za njihov boj za dosego svojih pravic. Te solidarnosti ne smejo ovirati jezikovne meje, potrebna je neomejena solidarnost oficialnih reprezentantov Južnega Tirola tudi z bojem koroških Slovencev za njihove pravice, če se Južnotirolci hočejo otresti suma nacionalizma in egocentrizma.

Ob koncu pa je bila sklenjena naslednja resolucija:

„Seit mehr als 1000 Jahren leben die Slowenen als autochtone Volksgruppe auf dem Boden Kärntens. Seit ihrer Zugehörigkeit zur Republik Österreich im Jahre 1918 sind sie einem mehr oder weniger kontinuierlichen Prozeß der Entnationalisierung, der sprachlichen, kulturellen und politischen Unterdrückung, ausgesetzt.

Die ihnen als Volksgruppe zustehenden Rechte sind auch heute, 20 Jahre nach Abschluß des Staatsvertrages, der im Artikel 7 ausdrücklich die Verpflichtung zum Schutz und zur Förderung der anderssprachigen Volksgruppen in Österreich enthält, noch keineswegs erfüllt,

— weil die slowenische Volksgruppe in ihrer Gesamtheit einer nationalistischen Verhetzung und Diskriminierung von Seiten deutschnationaler Organisationen, wie des „Kärntner Heimatdienstes", ausgesetzt ist,

— weil es im gesamten gemischtsprachigen Gebiet Südkärntens keine zweisprachigen topographischen Aufschriften gibt,

— weil die slowenische Sprache im gesamten öffentlichen Leben, vor den Ämtern, der Verwaltung und Justiz nicht gleichberechtigt mit dem Deutschen ist,

— weil nicht alle slowenischen Kinder den Unterricht in ihrer Muttersprache erhalten,

sind die Kärntner Slowenen de facto zu Staatsbürgern zweiter Klasse degradiert und in ihrer sozialen, wirtschaftlichen und kulturellen Entwicklung wesentlicher demokratischer Grundrechte beraubt. Wir als Angehörige einer Minderheit kennen aus eigener Erfahrung selbst nur zu gut die schwerwiegenden Folgen der chauvinistischen Verhetzung zwischen Volksgruppen verschiedener Sprachen. Wir wissen aber ebenso gut, daß der erste Schritt zur Beseitigung eines derartigen politischen Klimas von Seiten des Mehrheitsvolkes erfolgen muß, durch die Gewährung eines ausreichenden Schutzes und einer großzügigen Föderung der legitimen Rechte der Minderheit. Dies kann im konkreten Falle der Kärntner Slowenen nur bedeuten:

Die sofortige und vollständige Erfüllung der im Artikel 7 vorgesehenen Rechte, und zwar in jenem Geiste, in dem der österreichische Staatsvertrag 1955 abgeschlossen wurde. In diesem Geiste ist aber jegliche Minderheitenfeststellung oder „Volkszählung besonderer Art", sowie die Bindung der Minderheitenrechte an irgendeine Prozentklausel, unvereinbar. Im übrigen sind wir der Überzeugung, daß die moralische und politische Berechtigung Österreichs, für die legitimen Rechte der Südtiroler einzutreten ganz entschieden vermindert werden würde, wenn es dort Rechte fordert, die es der slowenischen Minderheit aber selbst vorenthält.

Aus diesen Gründen erklären wir uns mit dem Aktionskomitee gegen die Minderheitenfeststellung und für die Rechte der Kärntner Slowenen solidarisch und sprechen ihm unsere Anerkennung und Unterstützung aus."

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

prireja ob priliki

100-LETNICE ROJSTVA IVANA CANKARJA

dramski recital

Domovina, pozdravljena!

Odlomke iz pisateljevih del pripovedujejo člani Združenja dramskih umetnikov Maribor:

Anica Vebletova
Rado Pavalec
Volodja Peer
Marjan Bačko

- v soboto, 1. maja 1976, ob 20.00 v Farni dvorani v Šmihelu pri Pliberku
  Prireditelj: Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu
- v nedeljo, 2. maja 1976, ob 10.30 v Farni dvorani v Selah
  Prireditelj: KPD „Planina" v Selah
- ob 14.30 pri Pušniku v Ločah
  Prireditelj: SPD „Jepa-Baško jezero" v Ločah
- ob 20.00 v Narodnem domu v Dobrli vasi
  Prireditelj: SPD „Srce" v Dobrli vasi
- v ponedeljek, 3. maja 1976, ob 16.00 v gospodinjski šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu
  Prireditelj: Prosvetno društvo Velikovec.

Prisrčno vabljeni!

Pismo bralca:

„WAS BEZWECKT MUCHER MIT SEINEN BEITRÄGEN?"

Nach dem sehr deutlichen Fehltritt des Maria-Saaler Ortspfarrers Wilhelm Mucher in Wernberg, konnte man am 14. 4. 1976 im Kärntner ÖVP-Organ „Volkszeitung" abermals mucherische Ergüsse registrieren. Diese zeigen eigentlich sehr deutlich, daß Mucher sich in dieser Sache nicht nur als Geistlicher immer wieder daneben benimmt, sondern daß er anscheinend auch darauf aus ist, die kirchliche Obrigkeit, also seine Vorgesetzten, zu provozieren, die sich ja wiederholt, wenn auch zu zaghaft, von den nationalen Tätigkeiten ihres Mitbruders distanziert hat.

Vielleicht will Mucher erreichen, daß gegen ihn Schritte unternommen werden, um von jenen Kreisen, die hinter ihm stehen (nach Wernberg wurde es ja offensichtlich) auch einmal ein Denkmal als „Held" zu erhalten! Die Art und Weise, wie Mucher wieder einmal das Volksgruppenproblem „bewältigt", wie er pauschal den Stab über seine slowenischen Landsleute und Mitchristen bricht, wie er gegen die zweisprachigen Ortstafeln und gegen das Minderheitenförderungsgesetzt „argumentiert" erscheint mir aber bedenklich! Mucher weiß natürlich, daß er mit diesen „Beiträgen" nicht christlich handelt, daß er sich mit seiner ihm eigenen Intoleranz, mit seinen Vorurteilen und seinem fanatischen Nationalismus (Christus war in seiner Liebe zu den Menschen international), gegen die Bemühungen seiner Kirche und seines Bischofs in der Volksgruppenfrage stellt. Er sollte sich daher einmal ehrlich die Frage stellen, ob er nicht doch den Beruf verfehlt hat, ob er ohne Gewissensbisse von Frieden, Versöhnung, Annäherung und christlicher Liebe predigen kann! „Ein Bruder in Christus dem Herrn," wie es so schön heißt, ist Mucher mit seiner bekannten Geisteshaltung weder deutschen, noch slowenischen Christen im Lande!

Zittern Ihnen, Herr Mucher nicht aus Reue die Hände beim Halten des Kelches, wenn Sie daran denken, daß Ihre Ausfälle eigentlich der Lehre Christi und der Kirche widersprechen? Aber Sie scheinen ja ohne Skrupel zu sein! Wer Sie kennt, kann sich nur von Ihnen distanzieren und abwenden und wenn Sie der Kirche einen Dienst tun wollen, dann sollten Sie von sich aus die Konsequenzen ziehen!

Guttenbrunner Herbert,
Köttmannsdorf

KLUB MLADJE

Sestavili smo dve zbirki člankov iz raznih časopisov, ki se bavijo s položajem koroških Slovencev. Izrabite ugodno priložnost in odpošljite čimprej priloženo naročilo!

Vsebina:

Zbirka A:

- **C. Gatterer:** Österreich und seine Minderheiten (iz A & W)
- **C. Gatterer:** Alles nach Drehbuch (ORF-Wochenkommentar)
- **W. Kippes:** Die saubere Lösung (iz quo vadis)
- **Th. Veiter:** Geheim ist nicht geheim (iz Furche)
- **Stritzl & Moritsch:** Volkszählung besonderer Art? (iz Präsent)
- **K. Traar:** 1976 — Minderheitenfeststellung in Österreich (iz Wiener Tagebuch)
- **J. Klaus:** Liebe slowenischen Landsleute! (iz Zeitschrift für Politik)
- **K. Smolle:** Fördern, nicht zählen (iz Zeitschrift für Politik)

Strani: 19 — Cena 15.— šilingov

Zbirka B:

- Vorschläge der Kärntner Slowenen zur Regelung der Minderheitenfrage (1960)
- Verbriefte Rechte (iz Beiträge zur politischen Bildung und Gegenwartsgeschichte 1970)
- **Neues Forum:** Dossier Kärnten, Je nationaler — desto besser (iz rot-press)
- **J. Klaus:** Weder Germanisierung — noch Irredenta (iz Furche)
- **Th. Veiter:** Die Herren in Zivil (iz Furche)
- **Th. Veiter:** Es gibt keinen Pečovnik — nur den Steinhügel (iz Furche)
- **Th. Veiter:** Sprachzählung, kein Volksgruppengesetz (iz Furche)

Strani: 50 — Cena: 40.— šilingov

Če naročite obe zbirki, se zniža skupna cena na 50.— šilingov

Če dobimo v času do izdaje zbirk kak zanimiv članek, ga bomo priložili zbirki B. Cena se seveda ne poviša!

Prosimo Vas, odpošljite naročilo še danes, najkasneje do 1. 5. 1976!

Naročam

..... izvodov zbirke A

..... izvodov zbirke B

Plačal bom po prejemu

ime .....

naslov .....

kraj .....

podpis .....

Geschäftspostkarte
Poslovna dopisnica

P. n.

UREDNIŠTVO/REDAKTION

mladje **literatura in kritika**

A-9010 Klagenfurt/Celovec
Postfach / poštni predal 307

AUSTRIA

Vigredni koncert v Pliberku dobro uspel

Mešani pevski zbor „Podjuna — Pliberk“ in SPD „Edinost — Pliberk“ sta vabila na vigredni koncert, ki je bil na cvetno soboto v dvorani Schwarzl v Pliberku.

Temu povabilu se je odzvalo mnogo prijateljev nastopajočih zborov in lepe domače pesmi, ki so prišli od blizu in daleč. Dvorana je bila nabito polna in vladalo je najboljše — „vigredno“ — razpoloženje.

Najprej je nastopil domači moški pevski zbor „Edinost“, ki ga vodi priznani zborovodja Foltej Hartman. Ubrano so zapeli možje, kmetje in delavci iz vasi okoli Pliberka. Izkušeni zbor je s svojimi izbranimi pesmimi znal pritegniti navzoče poslušalce; še posebno všeč je bil blagozveneči solo Folteja Hartmana mladega.

V okviru tega zbora je prvič stopil na oder tudi kvintet, ki s svojimi dobrimi glasovi za bodočnost še gotovo nekaj obeta.

Višek večera je prineslo fantovsko-prešerno petje okteta Graških študentov. Posrečeni izbor pesmi, posebno nagajivi venček, ter šaljiva povezava, katero je prevzel kakor tudi nekaj solo vložkov z zanosom in mehko donečim glasom mladi dirigent Aleš Šuster sam — vse to je zagotovilo skupini nadvse živahno priznanje navzoče publike.

V zadnjem delu koncerta je zapel mešani pevski zbor „Podjuna-Pliberk“, ki je ta uspešni koncert tudi pripravil.

V lepi enotni obleki svežih barv so stopili na oder dekleta in mlade žene, fantje in možje; zbor šteje okrog 50 pevk in pevcev. Navdušeno so pozdravljali v pesmi prebujajočo se vigred, opevali v motivih narodne pesmi z občutkom ganljivost in minljivost ljubezni. Dirigent Oto Wutte je spretno vodil močni zbor, ki je našel v Francu Kuežniku, Roziki Buchwald in Marjanu Krajncu primerne interprete solo-delov zapetih pesmi.

Povezavo, v katero je bilo vpletenih tudi nekaj nežnih pesmi o pomladi in ljubezni znanega pesnika Simona Gregorčiča, je čedno brala Krista Rudolf.

Med odmorom je izžrebala domača Posojilnica Pliberk nekaj nagrad.

Z močnim in dolgim aplavzom so poslušalci pohvalili nastopajoče zbore ter njih dirigente, ki so z marljivim in požrtvovalnim delom znali naučiti pevce toliko lepih domačih „vigrednih“ pesmi.

RADIŠE:

Smrt Rokovnikovega očeta

V sredo velikega tedna je vse pretresla novica, da je nenadoma preminul zadet od srčne kapi Rokovnikov oče v 76. letu starosti.

Ob štirih popoldne je vzel konja, da na strmi njivi prevlači z brano nasejano žito, četudi mu je singospodar pred svojim odhodom odsvetoval težko delo v strmini, toda v njem je bila resnična skrb, da mora biti delo storjeno v pravem času; tudi mali nečak, ki je šel z njim na njivo in mu je potožil, da ga na levi strani boli, ga je priganjal, naj spreže in gre domov, pa še ni verjel, da bi moglo biti kaj resnega. Ob 5. uri popoldne pa je videl sosed, da je konj sam na njivi in mož sloni na robu njive; ko je prihitel, je bila vsaka pomoč zastonj, saj je že obstalo kmetovo srce na zemlji, ki jo je prisrčno ljubil vse življenje.

Pokojni se je rodil v Spodnjih Rutah pri Bezovniku v številni družini; imeli so lepo gorsko kmetijo, kjer so zlasti gozdovi v hudi strmini. Tako je moral mladi Bezovnikov Rajmi, krepak fant, ker je bil najstarejši, trdo prijeti za delo, ki mu je šlo res tudi gladko izpod rok, in takšen „garbovec“ je ostal do zadnjega — njega težko kmečko delo v strmini ni utrujalo, kot je sam menil.

Po prvi svetovni vojni pa se, kot tudi drugod, Rokovnikov sin, ki naj bi prevzel hišo, ni vrnil in je morala hčerka Leni izbirati moža in gospodarja, ki bi imel pridne roke in veselje do gorske — rutarske kmetije; izbrala je Bezovnikovega Rajmija iz Spodnjih Rut. Leta 1928 se je priženil k Rokovniku v Zgornje Rute; ker hiša že skoraj 10 let ni imela krepke gospodarjeve roke, je bila potrebna marsikje kakšna obnova in poprava; še v istem letu je zabrnel pri hiši bencinski motor — prvi na vasi. Bil je dober sosed in je s tem „železnim hlapcem“ šel marsikateremu sosedu pomagat; koliko je bilo s tem pomagano, ve samo tisti, ki je še vse delo, ki ga danes opravljajo stroji, opravljal z rokami — mlatenje, žaganje, košnja . . . Tako je on 50 let obnavljal in popravljal kmetijo, ki si jo danes ogledamo kot vzorno, moderno urejeno — seveda zadnjih 30 let s pomočjo treh otrok — dveh sinov in hčerke; vse zidave in nabave je opravil tako previdno in preudarno, da hiše ne bi pretresle.

Ko sta si hči Leni in mlajši sin Rupej ustanovila svoje družine in domove je predal gospodarstvo najstarejšemu sinu Hanziju, ki kot razgledan, ugleden gospodar in družinski oče vodi povečano Rokovnikovo domačijo.

Sam pa se ni podal k zasluženemu počitku, ampak zvesto z ženo Lenijo še vedno naprej pomagal, da je kmetija še bolj cvetela in uspevala. Žena mu je umrla pred 4 leti, kar ga je zelo potrlo, a ne strlo. Kljub težki bolezni v glavi, živčni trigeminus, ki ga je mučila celih 25 let, je velikokrat nadomeščal sina-gospodarja, da je mogel kot pevec in kulturni delavec večkrat zdoma ali pa, da je

(Dalje na 8. strani)

Živahno delovanje „Danice“

Na povabilo zbora „Krka“ iz Novega mesta, so se pevke in pevci SPD Danice 3. in 4. aprila 1976 mudili v Novem mestu. V polno nabiti dvorani v Novem mestu so dali 3. 4. 1976 koncert narodnih in umetnih pesmi. Nastopil je tudi trio „Korotan“ s pevci. Na povabilo visoke šole za politično izobrazbo so se pevke in pevci naslednji dan udeležili diskusije o vprašanjih koroških Slovencev. Pevci so odgovarjali na vprašanja študentov o narodnem položaju koroških Slovencev. Po dolini Krke so se člani Danice peljali nazaj domov.

V soboto, 10. 4. 1976 je pri Voglu v Št. Primožu gostoval Silvo Ovsenk z igralsko skupino iz Slovenije. Uprizorili so Johna Knittla igro „Via mala“. Kljub neugodnemu času se je zbralo dosti ljubiteljev odrske dejavnosti pri Voglu. Moremo reči, da se na naših odrih igra le redko takih iger s takšno tematiko in s tako kvaliteto uprizarjanja. Igra „Via mala“ se dogaja v Švici in prikaže konfliktno situacijo mladega jurista med pravico v knjigah in v realnosti. Silvu Ovsenku in njegovim igralcem najlepša hvala.

Na zadnji seji se je odbor Danice bavil tudi z nastopom tria „Korotan“ pri avstrijski televiziji v oddaji „Spiel mit“. Kljub dobremu nastopu našega tria je bilo izrečeno, da je komentator v oddaji naš ansambel premalo predstavil. Medtem ko je pri drugih ansamblih vpraševal po natankostih (npr. ali drvar nese svoje citre tudi k delu), tudi niti omenil ni, da je trio Korotan član SPD Danice in da je slovenski ansambel. Tudi druge stvari o našem društvu ga niso „zanimale“. Pri drugi priložnosti bo treba to popraviti.

ŠT. JANŽ V ROŽU:

Janez Gabriel - umrl

Polje, kdo bo tebe ljubil,
kadar, kadar jaz bom v grobu spal.

Te besede naj veljajo v slovo rajnemu Janezu Garbielu, pd. Ukenčarju v Št. Janžu v Rožu. Na veliki četrtek, dne 15. aprila zvečer se je tako naglo poslovil od tega sveta. Dan poprej je še z veseljem oral in sejal na polju vigredno žito. Zadela ga je nenadoma možganska kap, prepeljan je bil še v celovško bolnico, a zanj ni bilo več pomoči.

Ukenčarjev Honzi — kakor smo ga klicali — je bil z dušo in telesom podvržen kmečkemu stanu, bil je napreden gospodar, med prvimi si je nabavil na vasi traktor in druge moderne kmečke stroje, da se mu je lažje godilo pri poljskem delu. Živel je, kakor pravi pesem:

Več bart' je hudo za me,
me sonce žge, dež moči me.
Al' jaz pa zmeraj veselo,
zažvižgam, zapojem.

Rajni ni odrekel prošnjam sosedov, katerim je bilo kaj za pripeljati ali zorati, vse je z veseljem storil. Letos je bil že v 75. letu starosti, a ta leta se mu niso poznala.

Na drugi strani pa je bil rajni Ukenčarjev oče zelo veren in zaveden človek, ljubil je domačo besedo in njej ostal zvest do smrti. V mladih letih se je udejstvoval tudi na kulturnem polju, bil vnet član tedanjega pevskega moškega zbora. V drugi svetovni vojni si je moral tudi on prisilno obleči vojaško suknjo in služiti velikemu rajhu, žena pa mu je bila odgnana v „paradiž“ hitlerjanskih taborišč.

Na veliko noč smo ob ogromni množici žalnih gostov pospremili rajnega na šentjanško pokopališče. Domači gospod župnik Vošnjak pa je rajnega v poslovilnem nagovoru stavil kot vernega farana, dobrega

(Dalje na 8. strani)

PRIREDITVE

„GORENJSKI SLAVČEK“
Operna predstava v mestnem gledališču v Celovcu
Gostuje: ansambel Opere SNG Ljubljana
Prireditelj: SPZ
Čas: nedelja, 25. 4., ob 15. uri

„JEPE S HRIBA“
Prireditelj: SPD Rož
Kraj: Št. Jakob, farna dvorana
Čas: nedelja, 25. 4., ob 19.30

RAZSTAVA
izbora del Koroške likovne kolonije v Vuzenici 1970-75
Kraj: Aula slovenica
Čas: 26. aprila do 30. aprila

OBČNI ZBOR SPD BILKA
Kraj: Bilčovs, pri Miklavžu
Čas: sobota, 24. 4., ob 20. uri

SREČANJE ABSOLVENTOV PODRAVELJSKE KMETIJSKE ŠOLE
Kraj: Vesele pri Št. Primožu, hotel Janez Wutte, pd. Urank
Čas: nedelja, 2. 5., ob 14.30

UČENKE KMETIJSKO-GOSPODARSKE ŠOLE
prisrčno vabijo na
RAZSTAVO IN PRIREDITEV
8. in 9. maja 1976 v Št. Rupertu pri Velikovcu.

RAZSTAVO ŠIVANJA IN ROČNIH DEL
si morete ogledati v soboto, 8. 5. popoldne in v nedeljo, 9. 5. ves dan.

IZDELKE KUHARSKE UMETNOSTI
si lahko ogledate in poskusite v soboto popoldne in tudi v nedeljo.

KULTURNA PRIREDITEV
bo v soboto, 8. 5., ob 15. uri in v nedeljo, 9. 5.; prva ob 13.30, druga pa ob 16. uri.

Oglašujte v našem listu!

SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO V GLOBASNICI IN SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO „EDINOST“ V PLIBERKU
vabita
OB 100-LETNICI ROJSTVA IVANA CANKARJA
na

4. kulturni festival

Globasnica
V soboto, 24. aprila 1976, ob 20. uri:
Otvoritev, nastopa: godba na pihala, gledališče Ptuj z recitalom del Ivana Cankarja.
V ponedeljek, 26. aprila 1976, ob 20. uri:
SREDNJA AZIJA, ZSSR; skioptično predavanje Mirka Kunčiča.
V petek, 30. aprila 1976, ob 15. uri:
Lutkovna predstava.
V nedeljo, 2. maja 1976, ob 15. uri:
SLAVNOSTNA AKADEMIJA; nastopajo: mladinske folklorne skupine iz Preddvora in Globasnice, moški zbor SPD „Edinost“ iz Štebna in mešani zbor iz Radovljice.
Zvečer ob 20. uri: PLESNA ZABAVA; igrata dva priljubljena ansambla.
Vse prireditve so pri ŠOŠTARJU v Globasnici.

Pliberk
V torek, 27. aprila 1976, ob 20. uri:
SREDNJA AZIJA. ZSSR; skioptično predavanje Mirka Kunčiča. pri BREZNIKU.
V četrtek, 29. aprila 1976, ob 20. uri:
KONCERT NARODNE ZABAVNE GLASBE z humorističnimi vložki. Nastopajo „VESELI PLANŠARJI“.
V petek, 30. aprila 1976, ob 18. uri:
LUTKOVNA PREDSTAVA.
V soboto, 1. maja 1976, ob 20. uri:
FOLKLORNA PREDSTAVA, nastopa folklorna skupina iz Hrvatske.
Razen v torek so vse predstave v dvorani Schwarzl v Pliberku.
Vsi prisrčno vabljeni!

- V VSEH BANČNIH POSLIH VAM JE NA RAZPOLAGO
- DOMAČA POSOJILNICA!

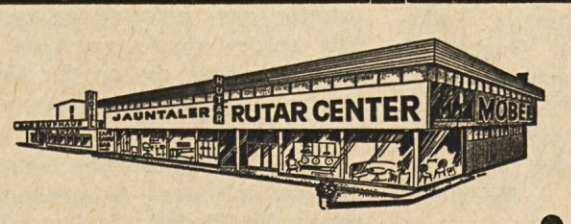

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom
- dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas
Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

- **Kdo mi posodi ali proda knjigo J. Felicijana „The Genesis of the Contructual Theory and the Installation of the duces of Carinthia“? — Ponudbe prosim na naslov: F. Cesar, Jahrmarktgasse 18, 9020 Klagenfurt/Celovec.**

Kova Küchen

- **direktna prodaja k cenam proizvodnje**
- **tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo**
- **od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.**

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI:
PODJERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škofiče / Schiefling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

Ljubljanska opera v Celovcu

V nedeljo, 25. aprila, ob 15. uri, bo gostovala v celovškem Mestnem gledališču ljubljanska Opera. Ljubljanski umetniki bodo uprizorili domačo slovensko opero „Gorenjski slavček“ Antona Foersterja. Gostovanje organizira Slovenska prosvetna zveza.

KRATKA VSEBINA OPERE

I. dejanje

Po daljši odsotnosti se je v domačo vas vrnil študent Franjo. Najprej sreča svojega dobrega prijatelja Lovra, kmalu nato pa svoje ljubljeno dekle Minko. Takrat se v naši deželi pojavi francoski učitelj petja Chansonette, ki zbira narodne pesmi. Tako sliši tudi prelepi Minkin glas. Docela očaran hoče dekle vzeti s seboj v Pariz, da bi jo tam izšolal. Toda »Slavček« se skrije. Ko pa nastopajo vaška dekleta, je Chansonette prepričan, da bo med njimi spoznal Minkin glas. Ves je obupan, ker ne more najti pravega slavčka. Ko že hoče oditi, se oglasi Minka. Vesel ji Chansonette hiti naproti.

II. dejanje

Krčmar uslužno streže Chansonettu in njegovi ženi Ninon. Tja prideta tudi vaški tajnik in pisar Rajdelj, pa prava gorenjska korenina, župan Štrukelj, ki pa je nekoliko naglušen. Vsi se seveda seznanijo. Ninon domačinom pokaže svojo umetnost in jim zapoje in zapleše. Minkina mati prihiti vsa obupana in potoži svoji hčerki, da jo bo upnik pognal iz hiše, če mu takoj ne izplača dvesto goldinarjev. Ko Chansonette to sliši, ponudi Minki dvesto goldinarjev, če bi šla z njim v Pariz, da bi jo izobrazil v petju. Franjo pa brž pokliče prijatelja Lovra, župana Štruklja in pisarja Rajdlja, da bi skoval učinkovito zaroto proti Chansonettovim nameram. Gorenjski fantje s Franjom na čelu pridejo mimo in pojejo prelepo pesem »Vsi so prihajali«. Vsi so prevzeti, morda najbolj Minka, ki spozna, kje mora živeti svoje življenje. Zato se odloči, da bo ostala pri svojem Franju.

III. dejanje

Franjo, Lovro, Štrukelj in Rajdelj so že potuhtali, kako bodo izgnali tujca Chansonetta. Župan improvizira sodnijo in obsodi francoskega pevca na izgon in na denarno globo. Nazadnje pa se vsa zadeva le pojasni in vsi uvidijo, da je imel Chansonette z Minko samo dobre namene. Daruje ji denar. In ker vidi, da ima svojega fanta resnično rada, je nič več ne pregovarja, naj bi šla v Pariz. V zahvalo mu Gorenjci zapojejo nekaj slovenskih narodnih pesmi. Tedaj pa sel pove, da je bil Chansonette povišan v knežji stan in imenovan za dvornega pevca. Seveda mora zapustiti lepo Gorenjsko. V veselem razpoloženju se prijateljsko poslovijo. Slavček ostane pri svojem Franju na Gorenjskem, Chansonette in njegova žena, ki sta med našimi ljudmi preživela nekaj lepih ur pa se vrneta v domovino.

OBVESTILO

Slovenska prosvetna zveza obvešča obiskovalce operne predstave „Gorenjski slavček“ v nedeljo, 25. aprila, ob 15. uri v Mestnem gledališču v Celovcu, da bo avtobus podjetja Sienčnik tega dne vozil iz Podjune v Celovec po voznem redu:

Pribla vas (avtobusna postaja) ob 13. uri; Metlova (avtobusna postaja) ob 13.05; Blato (avtobusna postaja) ob 13.20; Pliberk (Zadruga) ob 13.30; Šmihel (avtobusna postaja) ob 13.40; Globasnica (avtobusna postaja) ob 13.50; Št. Lipš (Rečnik) ob 13.55; Dobrla vas (Sienčnik) ob 14. uri; Škocijan (avtobusna postaja) ob 14.10.

Za ženo in dom

Zdrava družina

Živimo v času industrializacije, za katerega ni značilno samo hitro spreminjanje proizvodnih procesov in proizvodnih odnosov, temveč tudi hitro spreminjanje odnosov med ljudmi, še posebno pa medsebojnih družinskih odnosov. Zato se tudi srečujemo z različnimi teorijami o družini.

Zaenkrat nekako prevladuje poimenovanje in opredeljevanje današnje družine kot male, izolirane, dvogeneracijske in podobno. Zagovorniki takšnih teorij menijo, da sestavljajo sodobno družino le starši in otroci, a le-ti samo tako dolgo, dokler se ne usposobijo za samostojnost, ki se sicer velikokrat zavleče čez 25 let starosti.

Menimo, da je tako pojmovanje družine prevelik poudarek samo „gospodinjstvu“, ki pa je le ena izmed prvin povezovanja družine v enotno celico. Sodobno gospodinjstvo je sestavljeno večinoma iz staršev in otrok, redkeje je gospodinjstvo sestavljeno iz treh generacij, in še bolj redko so v skupnem gospodinjstvu tudi drugi sorodniki.

Res pa je tudi, da še ne prenehajo vezi med starimi starši in vnuki, če živijo ločeno, oziroma stanujejo drugje. Praksa in empirično opazovanje dokazuje ravno nasprotno. Ni veliko izrazito izoliranih družin, ki so se odtrgale od vsega sorodstva zunaj svojega najožjega jedra, pa čeprav se opaža rahla težnja k naraščanju števila takšnih družin. Vendar so to „bolne“ družine.

Nova družina ima torej lahko več gospodinjstev, kar pa ne pomeni tudi prekinitve medsebojnih gospodarskih in čustvenih odnosov. V večini primerov ugotavljamo, da so ti odnosi še vedno dokaj čvrsti in topli.

Tako lahko govorimo o „preoblikovani družini“, v kateri ohranjajo stari starši še vedno živi stik s svojimi otroki in vnuki, čeprav ne živijo z njimi pod isto streho. Ločeno življenje še ne pomeni (in ne bi smelo pomeniti), da se trgajo in propadajo tudi čustveni stiki med otroki in starimi starši. Le spreminjajo se. In končno, saj ti odnosi sploh niso določeni; spreminjali so se tudi prej, v različnih družbah, časih, kulturah, kot dosežek in posledica določene kulture in civilizacije. Spreminjali pa se bodo tudi v prihodnje.

Sedanja doba je bolj naklonjena ločenemu življenju, oziroma večji prostorski svobodi, kar pomeni da se človek lahko umakne, če sluti da je komu napoti, ali če hoče biti sam in nemoten. Zato moramo podpirati tak razvoj, ne pa ga zavirati. **Skrbeti pa moramo tudi, da ne bi pomenilo ločeno življenje starih staršev, zanje tudi osamljenosti, zapuščenosti in občutka izrinjenosti. Da ne bi ostali potem brez čustvene topline.**

Veliko možnosti je, kako lahko ohranjamo čustvene vezi tudi v novih pogojih. To so: pogosti medsebojni obiski, razna vsakodnevna pomoč pri hišnih delih, nakupovanjih, čuvanju otrok, medsebojna pomoč v bolezni, skupni izleti, letni dopust, zabava itd.

Takšni odnosi naj bi bili vse manj rutina, in vse bolj spontana potreba, ki naj bi krepila medsebojne čustvene vezi v sproščenem in iskrenem vzdušju, namesto da jih slabi. Takšni družinski odnosi vladajo v zdravi družini današnjih dni in takšne odnose moramo krepiti, ohranjati.

Manj verjetno je, da bi stari starši zanemarjali stike z otroki in vnuki, tudi če živijo ločeno od njih. Mati bo prav gotovo ob vsakem času, brez odlašanja, priskočila na pomoč hčerki v primeru bolezni, rojstva otroka in podobno. Tudi oče bo rad pomagal svojim otrokom v trenutkih finančne stiske. Ne bo se pomišljal tudi globlje seči v žep.

Verjetnejša je žal, možnost, da bo hčerka našla opravičilo pred svojo vestjo in pred ljudmi, da se izogne dalj časa pomagati bolni materi in da bo sin pomišljal, če bi primaknil nekaj stotakov na mesec za potrebe revnejšega očeta. Takšni pač smo.

Jabolka

Zdaj so skoraj tako draga — če ne že dražja — od banan. Pa vseeno jih kupujemo: prijeten okus in vonj imajo in še hranljiva so. Jabolka, ki so dolgo v skladišču, še vedno zadržijo najpomembnejše sestavine in lahko zato nadomestijo južno sadje!

Kilogram jabolk da telesu 600 kalorij in ima enako energetsko vrednost kot šest jajc, liter mleka ali pol kilograma teletine. Manj pa imajo jabolka beljakovin in maščob. Nič zato, dovolj je v njih kalcija, fosforja in železa! Jabolčna kislina pa, ki jo skrivajo okrogloličnі plodovi, ugodno vpliva na izločanje prebavnih sokov: jejmo torej jabolka kadarkoli, med obrokom, pred njim ali po njem! Jabolka moramo dobro prežvečiti, ker preveliki koščki tega sadja hitro obtežijo želodec. Jabolko, ki ga pojemo pred spanjem, nas pomiri, če ga pa zaužijemo zjutraj, pospešuje prebavo. Ljudska modrost zelo priporoča uživanje jabolk, kadar nas tareta prehlad ali mrzlica, dobra pa so tudi za čiščenje črevesja in preganjanje glist. Nastrgano jabolko je imenitno zdravilo zoper drisko; nadvse okusna so pečena jabolka z medom. Še kozarec mleka pa imamo ne le poslastico, ampak tudi biološko bogat obrok. In jabolčni dnevi? Prečistijo organizem, ne da bi pri tem kaj trpel: jabolka mu namreč dajejo dovolj kalorij in ga osvežijo.

NASVETI

- **Steklo v oknu in ogledalo boste lepo očistile s surovim krompirjem, nato pa z vodo, ki ji prilijete nekoliko kisa.**
- **Okvire pri štedilniku in likalnike čistimo s pepelom, ki mu primešamo kis. S to mešanico zelo dobro očistimo tudi umazane steklenice.**

LEV DETELA: (29. nadaljevanje)

Koroški pesniki in pisatelji

Pesniška zbirka raste vedno bolj v umetniško izpoved zapostavljenega trpečega človeka, ki se čuti potisnjenega na rob. To je končno poezija samote, samorastništva in krivičnih zapostavljanj. V taki, osamljeni, zapostavljeni drži pa raste v pesniku tudi uporniška odločnost:

Tu sem in tu bom ostal
in se postavil med vaše mesijanske račune!

Kokotova poezija raste v ključne probleme človekovega bivanja, v probleme življenja in smrti. Vendar pa tudi smrt in življenje Kokot ne doživlja le osebno in zasebno, temveč vedno v sklopu širšega narodnega in socialnega občestva.

Pesnik pa ni zadovoljen tudi s stvarnim stanjem pri prepirajočih se lastnih rojakih. Čez vse pomisleke, čez vsa neskladja pa vseeno raste zaveza skupnemu izročilu prednikov, ki so še vedno temelj za pesnikovo dejanje in nehanje, za možnosti njegovega rodu:

Zemlja
se je pogreznila vase
in njena gruda
je vztrepetala.
V njenih žilah je zaklokotala
kri mojih bratov in v visokem
curku
bruhnila v nebo,
oškropila črne oblake in
travo
in goro ljudi,
ki se je naposled podrla
in razletela v prah.

Zemlja
se je stresla,
ker so spregovorili mrtvi.
V njihovem besu
je zarohnela resnica
našega izvora.

S temi pesniškimi izdanji se Andrej Kokot primerno vključuje v sodobni tok slovenske koroške literature.

ONEMELO JUTRO Andreja Kokota je avtorjeva peta pesniška knjiga.

Melanholično agresivni Kokotov filozofski pesniški splet doživlja v pričujoči, leta 1974 pri Založniški in tiskarski družbi Drava izdani pesniški zbirki, učinkovito izpopolnitev.

V tej zbirki, ki je bolj — kot nekatere Kokotove prve stvari — iz enega kosa, manj fragment, bolj resna poglobitev, se nam Kokot razodeva kot obetajoč pesniški talent.

Čeprav Kokotove tokratne pesmi ne beže mimo dnevnih aktualnosti, mimo perečih narodnih in socialnih problemov, je v njih na močen način prisotna Kokotova osebna usoda, Kokotova življenjska EKSISTENCA. Poleg tega odlikuje nove Kokotove pesmi dovolj prožen jezik in ritem. Knjižici je Kokot dodal svoje lastne abstraktne slikarije, ki dopolnjujejo in podčrtujejo trpko atmosfero dela.

Osnovna naravnanost te Kokotove zbirke je žalobna, tragična nedogovorjenost in osamljenost. Ta naravnanost veje že iz naslova prvega pesniškega ciklusa IN SE NE SPUŠČA V POGOVOR ONEMELEGA JUTRA. V pesmi STVARNOST NIČA pravi Kokot na primer med drugim:

V teh besedah
ni žalosti, ne veselja,
ne življenja in ne smrti.
V teh besedah
je otopelost
trudnih bitk.

Naj še drugim ob njih
kamenijo obrazi
in razpadajo v stvarnosti niča.

In res veje iz novih Kokotovih pesniških teles večkrat nekaj, kar lebdi daleč za prizadeto žalostjo, kar je že okamenelost, kamnita resignacija.

Kokot, ki je bil do danes dokaj borben pesnik, se sedaj umika tja „kjer še roža ovene, nebo potemni“. V pesmi OBSODBA JE PADLA pravi: „Tudi moj lepi svet dobiva črno podobo.“

Tragična osebna in narodna doživetja pa Kokot vedno prepleta v zdaj bolj in zdaj spet manj uspelo filozofijo življenja in jezika. Na tak literarni način odločilno kažeta pesmi SMRT BESEDE I in SMRT BESEDE II. V prvi pesmi poje Kokot o „onemelem jeziku, ki se skrhan opoteka po svoji votlini“. Zaključek je spet trudno melanholičen in razočarano resigniran:

Toda zaloga je pošla, le veter
še nosi raztresene zloge
po polju in se ne spušča
v pogovor onemelega jutra.

V drugi pesmi o SMRTI BESEDE avtor svoje trpko čustvo samo še stopnjuje:

Nekdo je zaslutil
melanholijo smrti
in se sklonil nad molk
ob nesrečnem trenutku.

Odšel je z jeklenim obrazom.

V stenah njegovih zenic
je votlo zapelo.
Njegov pogled pa je uprt
v sinje nebo.
Kot da ne sliši udarcev vesti.

Seveda se Kokotova pesniška izpoved razodeva tudi kot spopad med idealnim, čistim posameznikom in krivičnim, zlobnim okoljem. Tozadevno je mehanizem te lirike dokaj preprost, enosmeren in črnobelo obarvan. Kljub temu je senzibilnost Kokotovih pesmi močna, govoriti bi celo mogli o „ustvarjalnem patosu“, ki je izraz, ki so ga nekoč mnogo uporabljali, a zveni danes nekam staromodno. Kljub temu ga tu spet uporabljam, ker dobro opiše neko osnovno naravnanost, ki se ta čas odigrava v slovenski koroški literaturi nasploh — in torej ne le pri Kokotu. To, kar tukaj pojmujemo pod pojmom „USTVARJALNI PATOS“ pa ni teatralična in votla patetika, temveč EKSISTENCIALNI PATOS, ki se čustveno vznemirjen spopada z osebnimi in družbenimi krivicami in zlorabami.

Na eni strani v pesniški zbirki ONEMELO JUTRO ta patos udarja navzven, v družbeni spopad, po drugi strani pa se umika vedno bolj tudi nazaj, navznoter, v osamljeno zagrenjenost. Tozadevno je Kokotov pesniški trenutek dvopolno razcepljen, usmerjen v vznemirjeno revolto, a tudi v zagrenjeno melanholijo:

Beseda je trudna
in ne zmore več boja
s svojo roko, ki se krči
v pest.
Ne zmore krotiti
razžaljenih čustev,
žejnih pravice
in sitih prezira.

Ne, ne zmore več;
njeno poslanstvo
je dokončano.
Umika se v svet.

(Dalje prihodnjič)

Pusti pomlad - pomladi!

Hitiš v „pomladni" zimski dan. V naravo... Sonce se je zakopalo v oblake, a vendar je tako lepo! V zraku je dih pomladi, ptice se že oglašajo. Ta čudovita narava... In ob tebi stopa — človek. Da nisi tako zelo sam. Po samotni poti stopava, tja, kjer je gozd, tja, kjer so privlačne kmečke hiše, kjer diši po senu, kjer se oglaša živinče... Tako mi prija svežina in mir. Le potok veselo šumlja. Trava že zeleni. Zajela bi to zelenje, vsrkala bi vase vso to pomlad. In bila bi vesela deklica! Bila bi to dežela sanj! Druga ob drugi stopava. Brez besed. Kajti, dovolj nama je besed, povsod, kamor prideš, koder hodiš — povsod same besede, besedičenje! Medve pa si želiva drugačnega sveta! Ljudi, ki bi več naredili za sočloveka — z manj praznimi besedami! Tako lepa je narava, ki je ne moti — človek! Kdaj pa kdaj se srečata najina pogleda in to je več kot dovolj za tiho srečo!

Kakor drobni biser se zaleskeče v zeleni travi drobcena bela glavica. „Joj, zvonček, pomladni zvonček!" tiho šepnem in roka se skloni, prsti željno iztegnejo. Zagledam se vanj, v ta drobni zvonček in tedaj se mi zasmili. Rahel vetrič zapihlja in njegov šum. čutim, prosi: „Pusti me živeti! Pusti pomladi pomlad!" Še enkrat se zazrem v to drobceno življenje in se nasmehnem. Veter zamaje drobno glavico in tako je, kot bi mi rekla — hvala! Hvala za ohranjeno življenje! Tedaj pa se mi za bežne trenutke zmrači oko. Za čas, ko zbežim iz te romantike v vrvež mesta, v resničnost... Nenadoma se mi mali zvončič zazdi nebogljen kot dete v zibeli. Rojeva se... in zdaj naj bi ga umorila? Ne! Nedaleč pa je mesto z vso tisto betonsko džunglo... Tam je toliko življenj. Tudi nebogljenih... Tudi takšnih, ki se rojevajo in umirajo. „Ne, ne!" kriknem, „saj je pomlad!" In v tej pomladi mislim samo na dobre ljudi, na tiste, ki pustijo pomladi — pomlad! Tako razmišljam, še vedno zazrta v belo cvetko. Ko bi najraje ujela vse naenkrat, spoznam, da sem — sama. Sama s pomladjo! Kje je prijateljica? se vprašam. Tam jo ugledam, med nizkim grmičevjem, med smrekami čepi — v telohu... „Joj, koliko teloha! Kako čudovita rdeča resa!" zakliče. Da, saj sva se res namenili po pomladni šopek. A moj zvonček? Tokrat bo najin šopek brez zvončkov — sklenem, kajti preboleče je bilo moje razmišljanje ob njem. Preboleč je spomin na trenutek srečanja sredi mesta, preboleča izpoved moje prijateljice. Tudi ona je pustila „pomladi — pomlad", čeprav za ceno premnogih klofut, klofut z besedami, ker smo takšni ljudje — pa bi jaz utrgala to drobceno življenje tu, sredi zelene trave, pa bi mu vzela sonce, duh svežine in prostost... In vendar je lep najin pomladanski šopek!

„Kako lepo je!" končno dahneva v en glas in v eno se združuje tihi odmev najinih korakov. V radosti se mi zalesketajo oči ob pogledu na bohotne grmiče lepih žametnih mačic. Tudi te sodijo v najin šopek. Samo malo! Trudiva se, toda veja se z vejo upira. A ne kloneva. Moram imeti srebrne mačice! Končno! Torej — upor zaman! — se kar malce škodoželjno nasmehnem. Saj se tako upiramo, a se ji ne izmaknemo.

V bližini se vije dolga siva kača — cesta. Hrup avtomobilov naju moti. Približava se in naslonjeni na orjaško bukev opazujeva to „pločevinasto življenje". Kakšna hitrost? Le kam se tako mudi temu rdečemu športnemu fiatu? Mlad fant sedi za volanom. Tako danes mnogi mladi izkazujejo svojo mladost, svojo življenjsko moč. Koliko jih tako zgrmi v večni prepad! Ker tudi pločevinasto življenje ni nesmrtno! Pravzaprav pa — čemu ljudje tako hlastamo po tej pločevini, po črnih gumah, po tistem hrupnem prepevanju, ko pa je tako lepa melodija umirjenega življenja! Čemu? Da se drug pred drugim postavljamo, ne vedeč, da s tem svojim bogastvom bežimo iz življenja... iz pomladi...

Tiho slediva utripu življenja! Stran od strašne glasbe, ki spominja na toliko solza in žalosti. Potoček pa vsemu veselo žubori. Saj on ne ve za žalost, saj ni videl, saj ni doumel groze, ki se je že mnogokrat zgodila tod, saj ni čul poka, ni slišal stoka, saj on ne ve za žalost. Zavidam mu... Kako je čista voda! Sklonil bi se človek, zajel bi ta potok in izpral ves prah sveta! „Glej tu — ta čarni bor!" me zdrami prijateljica. „Rastem z njim. Spremljam njegov napredek... Še čisto majhna sva bila nekoč — oba, ko sem ga hodila gledat..."

Res, naslikala bi ta bor, če bi znala. Simetrija, ki bi je ne ujel čopič še tako spretnega slikarja. Ta lepi zeleni bor! Moja roka nežno poboža velike zelene iglice. Vejica bi mi lahko prinesla med sive zidove naravo, a ne bom ga ranila! Zakaj bi mu kalila tiho srečo? Sem, samo sem sodi! Vejica pa bi se posušila, iglice bi odpadle. In tudi jaz bi ne bila več vesela. Hodila bom raje sem gledat ta bor. Še bova spremljali sleherni njegov napredek: pomladi, poleti in jeseni, da naju drugo pomlad spet razveseli...

Vračava se po taisti poti. Nazaj v pomladni dan! Še poslednjič mi pogled nežno poboža tisti moj zvončič... Ne vem, od kod mi priplava na obraz nasmeh; čemu se smejim, čujem vprašanje. ... Da, spomin! Nanjo, ki mi je polglasno dejala: „Pa sem zdaj vendar srečna... Raste. Postal bo velik fantič... moja tiha sreča!"...

Zdaj zapuščava pomladno idilo. Gozd, zelene travnike, mačice, teloh... potoček in najin zeleni bor... Kamenje je naenkrat izginilo s poti...

Kaj v mestu ni pomladi? se obupano vprašam. Je pomlad, vendar čisto drugačna! V betonu ni življenja.

Solzo, veliko solzo začutim na licu. In solza se zaleskeče na srebrni mačici, zmoči beli teloh, rdečo reso — moj pomladni šopek... Saj to je solza pomladi — tiho šepnem in se hočem nasmehniti...

Pustimo pomladi — Pomlad! A. T.

OBISK

Začetek pouka. Majdica joče. Brska po torbi in solze lijejo vanjo. Toda učitelj je še daleč, zelo daleč. Dvajsetim mora pregledati domačo vajo, potem pride na vrsto ona, Bedenikova Majda.

Strah leze v njene drobne kosti. No, saj niso tako drobne. Punčka je stara 11 let in hodi v peti razred. Domače naloge pa ni, čeprav jo kar naprej išče. Trepet se naseli v drobno srce. In že je učitelj poleg nje. Kdaj so minule minute? Pripravi se, zdaj boš morala dati odgovor!

»Majdica, zakaj nimaš domače naloge?« Dekletce molči, solze kar same teko in srček nemirno razbija.

»Majdica, to je deseti prestopek! Zakaj nisi spisala domače naloge?« Punčka ne najde odgovora.

Učitelj stopi na dom. Z Majdico je nekaj narobe in starše je treba opozoriti.

Majdica navija radio in posluša popevke. Majdica zna mnogo popevk, celo angleške.

»Kje sta očka in mamica?« sprašuje učitelj.

»Na predavanju!«

»Zdaj je vendar čas za kosilo!«

»Očka in mamica študirata!«

»In ti?«

»Jaz pa se učim in poslušam radio.«

»Vsak dan?«

»Mhm, vsak dan...!«

Učitelj pride zvečer. Boji se za Majdico in mora nekaj ukreniti. Pa bi bilo bolje, da ne bi prišel. Očka in mamica sta utrujena, nervozna, sitna. Kako tudi ne! Služba, potem predavanja, izpiti. In na Majdico sta huda. Vsega ima na pretek, pa se noče učiti. Noče in noče. In ker ne uboga, naj jo tepe nadloga! Kazni so vedno ostrejše. Zdaj pade zaušnica, klečanje v kotu, nikamor ne sme, naj se vendar uči. Spet ima Majdica solzne oči, boji se, da jo bo zatožil učitelj.

Učitelj o nalogi ne črhne besede.

Oče poudarja: »Moj položaj zahteva visoko izobrazbo. Deset mladih čaka na moj stolček. Jaz se ne umaknem! In to upravičeno! Bil sem partizan, priznali so mi srednješolsko izobrazbo, zdaj pa študiram. Dan mi je vedno prekratek, četudi sem pri petdesetih. Za otroka ni časa...«

In mamica: »Vsaki frklji se pa tudi ne dam. Opravila sem izpit in priznali so mi srednjo šolo. Zdaj študiram višjo šolo. Veste, pa jih bom imela štirideset! Šolo bom tudi končala. Moram jo, že zaradi načela, zaradi ugleda na službenem mestu.«

Oba zastavita vprašanje: »In vi, tovariš, imate srednjo ali visoko šolo?«

»Pet letnikov učiteljišča in petindvajset let prakse...«

»Kako je zapel Vodnik?« rečeta skoraj ironično. »Aha: Išče te sreča, um ti je dan, našel jo boš, ak' nisi zaspan!«

»Stvari pa, ki jih dekle prinaša iz osnovne šole, enostavno ne razumeva. Čudna je ta vaša šola. Majdici pa bova dobila inštruktorja. Naj stane kolikor hoče, dekle mora razred izdelati, mora...!«

D. K.

Darujte za tiskovni sklad!

Pomladna

Zvonček je glavico dvignil,
znak je dal, da se je zbudil.
V vetru se je zazibal
glasno, navdušeno pozvonil:
„Cin, cin, že bedim
in zaspance budim!"
Sonce pa ni miru dalo —
tudi trobentice je pozvalo.
Le-te so glavice nežne dvignile
in glasno, glasno zatrobile:
„Tra-ra, pomlad je prišla!"
Mačice so se sklonile
in žamet svoj razgrnile.
„Pomlad je prišla!"
je mačic prva beseda bila.
Nato so otroci prišli
in rožice po travniku nabirali.
Jih v šopke so zvezali
in jih mamici poklonili.

V. R.

- Anekdote -

ZNANSTVENIKI

Angleški jezikoslovec Richard Bentley (1662—1742) je bil v družbi silno neroden. Ko je potoval po Franciji, je bil povabljen h grofici Ferrers. V salonu je bilo slučajno več ljudi kot navadno. Znanstvenika je to spravilo v tako zadrego, da je čez nekaj minut vidno zbegan odšel.

»Kdo pa je ta nenavadni tujec?« je neki povabljenec vprašal gostiteljico.

»To je učenjak,« je pojasnila, »ki ve, kako se reče ‚stol' v vseh jezikih, ne ve pa, kako se sedi na njem.«

NE GRE SKUPAJ

Pravnik in politik Giovanni Rosadi (1862—1925) je spremil prijatelja na pokopališče. Prišla sta do nagrobnika, na katerem je pisalo:

»Tu leži odvetnik in poštenjak.«

»Glej no,« je rekel Rosadi prijatelju, »v tale grob so pa pokopali dve trupli.«

JACK LONDON: **58**

TRI SRCA

Parkerjev obraz je jasno pričal, da mu je ta prizor zaprl sapo. Toda Henry ni uganil pravega vzroka njegove razburjenosti.

„Saj sem mislil, da vas prepričam," je dejal smeje. „No, zdaj pa dokažite svojo zvestobo Francisu in povejte številko njegovega telefona!"

„Sedite, sire... In vi tudi, madame," je zamrmral Parker in se spoštljivo priklonil. Končno se je od presenečenja toliko opomogel, da je lahko mirno govoril. „Izvolite sesti, gospoda! Številko privatnega Morganovega telefona sem pustil v njegovi spalnici. Mr. Morgan mi jo je dal danes zjutraj, ko sem mu pomagal pri oblačenju. Takoj vam jo prinesem. Ta čas pa sedite, prosim!"

Komaj je Parker zaprl za seboj vrata knjižnice, že je začel trezno misliti in presojati. Enega vratarja je postavil pred vežna vrata, drugega pa pred knjižnico. Ostale uslužbence je poslal na vse strani da preiščejo dvorec in ugotove, ali se ne skrivajo kje pajdaši rafiniranih zločincev. Sam je pa hitro telefoniral na bližnjo policijsko stražnico.

„Da, sire," je ponavljal službujočemu naredniku. „Ta dva sta norca ali pa zločinca. Pošljite, prosim, takoj policijski voz, sire. Kdo ve, morda so zločinci ta čas v našem dvorcu že na poslu in morda strašnih zločinov ne bo mogoče več preprečiti..."

Ta čas se je ustavil pred dvorcem avtomobil, iz katerega je stopil Charley Tippery. Pozvonil je in na straži stoječi vratar si je globoko oddahnil, ko je v prišlecu spoznal gospodarjevega prijatelja. Bilo je sicer še zgodaj, vender mu je pa rade volje odprl. Tudi drugi vratar si je oddahnil, ko je Charleyu odprl vrata v knjižnico. Samo muzal se je in namigoval Tipperyju, kakor da bi ga svaril, naj bo oprezen.

Charley Tippery sam ni prav vedel, kaj pomenijo ta namigovanja. Stopil je naravnost k mizi, za katero sta sedela neznana gospod in dama. Njuna zagorela obraza in zaprašeni obleki so napravili na Tipperyja najboljši vtis. V tem sta si Charley in Parker bila različna. Tippery je takoj spoznal, da ima opraviti z odličnima tujcema, ki nista prišla v New York samo za kratek čas. Leonciina lepota je takoj vzbudila njegovo zanimanje in Charley se je zavedal, da ima opravek s pristno lady. Kar pa se tiče Henryja, je Charley na prvi pogled spoznal, da stoji pred serioznim, odličnim in solidnim možem, čigar zagoreli obraz ga je čudovito spominjal na pokojnega Henryja Morgana.

„Dobro jutro," se je obrnil k Henryju in se spoštljivo priklonil Leoncii, „Francisova prijatelja?"

„O, sire!" je vzkliknila Leoncie. „Še več kakor prijatelja! Prišla sva, da ga rešiva! Brala sem jutranje liste. Če bi ne bilo trme njegovih slug..."

In Charley Tippery ni več dvomil, da sta tujca res Francisova prijatelja in da ga hočeta rešiti. Segel je Henryju v roko.

„Dovolite, da se predstavim — Charley Tippery," je dejal prijazno.

„Henry Morgan, Henry Morgan," je dejal Henry in segel Charleyu v roko tako navdušeno, kakor da je od te roke odvisna vsa njegova bodočnost. „Dovolite, da vam predstavim miss Solanovo. Senorita Solano — mr. Tipperry. Pravzaprav je miss Solano — moja sestra."

„Prišel sem v dvorec po istih opravkih," je izjavil Charley Tippery, ko so se seznanili. „Zdi se mi, da lahko rešimo Francisa samo z gotovino in vrednotami, za katere se dobi zlato. Prinesel sem vse, kar sem mogel dobiti to noč, kar pa seveda še daleč ne zadostuje..."

„Koliko ste pa prinesli?" je vprašal Henry brez ovinkov.

„Milijon osemsto tisoč. Kaj ste pa vi prinesli?"

„Malenkost!" je dejal Henry in odprl kovček, ne da bi vedel, da govori z enim najboljših poznavalcev draguljev.

Charley Tippery je vzel nekaj draguljev, ki so mu prišli najprej pod roko. Naglo si jih je ogledal in se ves presenečen ozrl na Henryja. Če bi ne bil tako trdno prepričan, da stoji pred njim gentleman, bi bil mislil, da ima opravek z nevarnim vlomilcem, ki je pravkar iz največje newyorške juvelirne trgovine odnesel ta zaklad.

„Ti dragulji so vredni milijone... milijone!" je vzkliknil ves iz sebe. „Kaj nameravate početi z njimi?"

„Prodati ali pa zastaviti, da rešim Francisa," je odgovoril Henry. „Saj lahko dobim v zastavljalnici okroglo vsoto, kajne?"

„Zaprite kovček!" je vzkliknil Charley Tippery. „Takoj stopim k telefodu in uredim to stvar. Pohiteti moram, dokler je moj oče še doma." Stopil je k telefonu in poklical centralo. „Trgovina mojega očeta je blizu. V petih minutah sva tam."

Komaj je pa Charley odzvonil, je v knjižnico stopil Parker v spremstvu policijskega narednika in dveh stražnikov.

„Tu so zločinci, narednik, aretirajte jih," je dejal Parker. „Ah, mr. Tippery, oprostite, prosim, sire! Seveda ne vas, temveč samo ta dva, narednik. Ne vem, kaj sta zakrivila — gotovo pa sta norca, če ni še kaj hujšega."

„Klanjam se, mr. Tippery," je pozdravil narednik mladeniča, ki ga je poznal ves poslovni New York. „Kaj je novega?"

„Vi seveda ne boste nikogar aretirali, narednik Burnsi," se je nasmehnil Charley Tippery v odgovor. „Policijski voz lahko pošljete takoj nazaj. To zadevo uredim z inšpektorjem sam. Vas bi pa prosil, da spremite mene, ta kovček in ta sumljiva človeka k meni na dom. Se boste že morali sprijazniti z vlogo telesne straže. Kovček je dragocen. V njem so milijoni, hladni, trdi in čudoviti milijoni! Ko ga odprem in ko pogleda vanj moj oče, boste videli prizor, kakršnih je malo. Zdaj pa le urno na pot. Čas je zlato in ne smemo ga izgubljati!"

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 25. aprila: 9.00—10.00 Mednarodni smučarski skoki — 13.00 —15.15 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Katovicah — 15.15—16.15 Povzetek mednarodnih smučarskih skokov na Hochkönigu in konjske dirke na Dunaju — 16.15 Mladi Sherlok, nemi film. V glavni vlogi slavni komik Buster Keaton — 17.00 Listamo po slikanici: Neumna Avguština — 17.20 Odtrgani zvonec, risanka — 17.30 Viking Viki: Stalna sitnost z galebi — risanka — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Poj z nami — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Na tekočem traku; družinska igra z Rudijem Carellom — 21.45 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 26. aprila: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Govoriti in govoriti pustiti (4) — 10.00 TV v šoli: Kaj je knjiga? — Od 6. šolske stopnje — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Raji živali — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Šport v ponedeljek — 20.50 Ceste San Francisca — 21.40 Poročila in šport.

TOREK, 27. aprila: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Kemija (8) — 10.00 TV v šoli: Nova matematika — 10.30 Ljubezen in bolečina in celotna prekleta reč — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Lepa Marjana: Napačna Marjana — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Gost pri družini . . . — 20.15 Kaj sem? Zabavno ugibanje poklicev z Robertom Lembkejem — 21.05 Obzorja — 21.50 Kmetje (7): Gozd — 22.15 Poročila in šport.

SREDA, 28. aprila: 9.00 Živordeči avtobus — 9.30 Kmetijstvo danes — 10.00 TV v šoli: Srečanje z Egiptom; od 7. šolske stopnje — 10.30 Ukradeni poljubčki; vesela zgodba o mladeniču, ki še nič ne ve kaj je ljubezen, čeprav meni tako — 17.00 Češnjevo drevo; lutkovno gledališče — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Papermoon; sleparska zgodba iz Amerike tridesetih let — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Vaš nastop, prosim — 20.45 Iz svetovne zgodovine: Burske vojne — 21.35 Poročila in šport — 21.45 Nogometna tekma med Avstrijo in Švedsko — 23.15 Praznik športnega tiska na Dunaju.

ČETRTEK, 29. aprila: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Tržišče — 10.00 TV v šoli: Kaj lahko postanem? Poklic papirne industrije; od 7. do 9. šolske stopnje — 10.30 Zeleni lokostrelec, po romanu Edgarja Wallaca — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Farma Follyfoot: Tekmovanje — 18.25 MI — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Morala, komedija Ludwiga Thomaja — 21.50 Poročila in šport.

PETEK, 30. aprila: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Gost pri Johannu Nepomuku Davidu — 10.00 TV v šoli: Gotika v Avstriji; od 8. šolske stopnje — 10.30 Priznanje s pohištvom opremljenega gospoda — družabna komedija — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Umetniki kuhinje med seboj — 18.25 MI — 18.45 Oddaja zbornice za delavce in nameščence — 18.50 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Peter Voss, tat milijonov (6) — 20.55 Dober prostor, veliko vreden; Stephansplatz — slovo od neke iluzije? — 21.40 Korenine neba; afriška pustolovščina, po romanu Romaina Garyja — 23.45 Poročila in šport.

SOBOTA, 1. maja: 10.30 Linz — industrijsko središče na Donavi — 10.45 Dan dela; prenos iz linške ladjedelnice — 11.00 Glasbeni praznik ladjedelnice v Linzu — 14.40 Vrtiljak; ameriški musical, po Molnarjevem gledališkem delu „Liliom“ — 16.30 Rdeči balon — 17.05 Peter, risanka — 17.10 Dva mala potepuha, film Walta Disneya — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Panoptikum — 18.25 Dober večer vošči v soboto zvečer Heinz Conrads — 18.55 ORF danes — 19.00 Avstrija v sliki na praznik — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki in kultura — 19.50 Šport — 20.15 Dalje, dalje, vprašalna igra za urno misleče — 21.45 Šport — 22.00 Lawman; neusmiljena trdota maršala, ki se drži zakona po duhu in črki — 23.35 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 25. aprila: 16.30 Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu v Katovicah — 18.40 Amerika (2); zgodovina Združenih držav Amerike — Novi svet — 19.30 The Munste Munsters — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Ukradeni poljubi — 21.45 Pogovor.

PONEDELJEK, 26. aprila: 7.55 Kemija — navadna snov; voda — 18.25 Tečaj angleščine za začetnike — 19.00 Šerpe (nosači) iz Mount Everesta — 19.50 Stari pes Bodrik; povest o starem in zvestem psu volčjaku — 20.00 Kmetje: Gozd, po istoimenskem romanu poljskega pisatelja W. St. Reymonta — 20.50 Glasbeni magazin — 21.40 Čas v sliki 2.

TOREK, 27. aprila: 17.55 Kmetijstvo danes — 18.25 Tečaj angleščine za tiste, ki že nekaj znajo — 19.00 Portret alpskega bivališča — 20.00 Dežela; usoda kmečke družine, ki ima v Schleswig-Holsteinu svojo domačijo in kmetijo — 21.45 Čas v sliki 2 in kultura.

SREDA, 28. aprila: 17.55 Tržišče — 18.25 Tečaj francoskega jezika — 19.00 Duhovi na koncu sveta; ekspedicija na Madagaskar — 19.45 Možje brez živcev — 20.00 Angeli — ali so? Zabavna ljubezenska zgodba iz Švedske — 21.45 Čas v sliki 2 in kultura.

ČETRTEK, 29. aprila: 17.55 Gost pri Johannu Nepomuku Davidu — 19.00 Bolgarija nekoč in danes — 19.30 Stara mesta ob Črnem morju — 20.00 Kozji rog, film v bolgarščini z nemškimi podnaslovi — 21.45 Čas v sliki 2 in kultura.

PETEK, 30. aprila: 13.00—17.55 Tenis: Avstrija — Romunija; za Daviscup — 17.55 Govoriti in govoriti pustiti (5) — 18.25 Nemščina za prakso — 19.00 Evropa v naših rokah; kulturna zgodovina uničenja: Španija — 19.45 Laurel in Hardy: Užaljeni pihač — 20.00 Znanje aktualno — 20.55 Film; aktualno iz filmske stroke — 21.40 Čas v sliki 2 in kultura — 22.10 Joeyjeva zadnja zmaga; zgodba iz boksarskega življenja.

SOBOTA, 1. maja: 14.00—17.00 Tenis: Avstrija — Romunija — 19.00 30 minut iz njihovega življenja — 19.30 Galerija — 20.00 Linz — industrijsko središče ob Donavi — 20.15 Kaj sem? — 21.45 Glasbeni praznik v Linzu.

TV Ljubljana

NEDELJA, 25. aprila: 8.40 Poročila — 8.45 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju, 8. del — 9.10 625 — 10.45 Vzpon človeka; barvna serija — 10.45 Otroška matineja: Mihec iz Lönneberga, zgodbe o Poluhcu — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.30 Poročila — Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima: Slavko Tihec — Okrogli svet — Moda za vas — TV žehtnik — Poročila — 16.25 Katovice: Svetovno prvenstvo v hokeju na ledu — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 Salaš v malem ritu, barvna nadaljevanka — 21.05 Košarka: Jugoslavija — Sovjetska zveza — 22.35 Športni pregled — 23.00 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 26. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.05) — 17.10 Zgodbe o Poluhcu — 17.25 Zasebna življenja: Pingvin, barvna oddaja — 17.50 Obzornik — 18.05 Plavanje — 18.30 Mozaik — 18.35 Podelitev priznanj OF — reportaža — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 A. Leskovec: Dva bregova — predstava SSG Trst — 21.40 Mozaik kratkega filma.

TOREK, 27. aprila: 9.00 Poročila — 9.05 To je godba — 9.35 Dan najboljših — 9.55 Ne joči, Peter, film — 11.25 Naši zbori: „Partizan“ in Pihalna godba Pošta Maribor — 16.55 Kurirčkov festival — 17.20 Papirnati mesec — serijski film — 17.45 Rdeči mlin, dokumentarna oddaja — 18.15 Mozaik — 18.20 TV obzornik — 18.35 Nikomur ne hlapčuj, kdor znaš svoboden biti — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Čudoviti prah — barvni film — 21.25 Portret Dubravke Tomšič-Srebotnjakove — 22.10 TV dnevnik.

SREDA, 28. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.05) — 17.10 K. Brenkova: Deklica Delfina in lisica Zvitorepka — 17.25 Pionirji fotografije, barvna serija — 17.55 Obzornik — 18.10 Na sedmi stezi, športna oddaja — 18.40 Mozaik — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Zemlja — barvni film — 22.10 TV dnevnik.

ČETRTEK, 29. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.10) — 17.20 Cvetlične pravljice — 17.35 Neven, barvna nadaljevanka — 18.05 Obzornik — 18.20 Mozaik — 18.25 Zavesa tišine, barvni film — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Mladi Garibaldi — nadaljevanka — 20.55 Kam in kako na oddih? — 21.35 Iz koncertnih dvoran — koncert simfoničnega orkestra slovenske filharmonije: P. I. Čajkovski: VI. simfonija — 22.30 TV dnevnik.

PETEK, 30. aprila: 8.10 TV v šoli — 10.00 TV v šoli (do 11.10) — 17.10 Križem kražem — 17.20 Otroška oddaja — 17.55 Obzornik — 18.10 Naši zbori: Ženski pevski zbor z Jesenic — 18.40 Mozaik — 18.45 Okus in vonj — ali sta subjektivna prevara — II. del barvne oddaje — 19.05 Kako uporabljamo slovar slovenskega knjižnega jezika — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.00 Pozdrav prazniku — prenos — 20.45 Povest o dobrih ljudeh — barvni film — 22.25 TV dnevnik — 22.45 625.

SOBOTA, 1. maja: 8.45 Poročila — 9.30 Prvomajski takti, barvna oddaja — 10.00 Ko val hrepenenja prikliče pomlad, barvna oddaja — 10.15 Vladičina: Radovedni slonček — 10.50 Pesem, ki bodri duha in vnema srca — 11.15 Veliki raziskovalci, barvna serija — 12.05 Plemenita kri, barvni film — 12.25 Poročila — 12.30 Boks: Muhamed Ali — Jimmy Young, barvni posnetek — 14.55 Wembley: Nogomet Manchester United — Southampton — 16.50 Atletski troboj NDR, Velika Britanija in Jugoslavija, prenos iz Splita — 17.40 Nogomet: CZ — Čelik, prenos — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Obsedno stanje, barvni film — 21.55 Moda za vas, barvna oddaja — 22.05 TV dnevnik — 22.20 Med iskrenimi ljudmi, barvna glasbena oddaja.

Za dobro voljo

NA POMOČ

»Da ni spet lisica, ko naše kokoši tako kokodakajo? Pojdi pogledat!« reče stara mama vnučku. Čez čas se ta vrne z novico: »Stara mama, nič posebnega ni bilo, le soseda jim je nekaj jajc pobrala, pa so te klicale na pomoč!«

NE POZNA JE

Po zajtrku se mož pripravlja, da odide na delo. Žena ga ustavi in mu reče: »Naš sosed, preden odide, da vedno dolg poljub svoji ženi. Zakaj ne narediš tudi ti tako?« Mož ji odgovori: »Prebivamo tukaj komaj tri tedne in jo ne poznam še zadosti.«

SPOROČILO

Vsem prijateljem, znancem, sorodnikom in dobrotnikom sporočam, da bom imel 75. rojstni dan. Vse prizadete pa prosim, da mi letos ni treba nositi nobenih daril, ker prejemam kmečko pokojnino.

DVA ŠKOTSKA SINA

»Moj sin je tako varčen, da nikoli ne razmetava denarja za sadje, ampak gre mimo branjevca s sadjem in mu pokaže osle. Branjevec pa vrže za njim hruško ali jabolko!«

»Kaj to! Moj sin je še bolj varčen. Nosi očala in gleda čez nje samo zato, da ne bi obrabil stekla!«

ZNA NA PAMET

»Ali veš, Tonček, zakaj petelin, kadar kikirika, zapre oči?«

»Seveda vem! Zato, ker zna vse že na pamet!«

Pograbil je kovček istočasno s Henryjem in ko sta se njuni roki dotaknili, je priskočil narednik, da prepreči prepir.

„Mislim, da bo najbolje, če ponesem kovček jaz, dokler dragulji še niso prodani,“ je dejal Henry.

„Seveda, seveda,“ je pritrdil Tippery, „samo dragocenega časa nikar ne izgubljajmo. Spraviti v denar tako ogromen zaklad ni šala. Pojdimo torej! Le urno!“

29

Z moratorijem si je borza znatno opomogla. Panika se je polegla in vrednote so nehale padati. Nekatere so celo poskočile. Vpliv moratorija se pa ni poznal pri delnicah Francisovih podjetij, ker je pritiskal nanje stari Regan. Borba se je nadaljevala in Francisovi papirji so rapidno padali. Stari volk je z zadovoljstvom opazil, da je bilo na denarnem trgu vedno več delnic Tampico Nafte, ki jih je prodajal najbrž Francis Morgan sam.

„Zdaj je odločilni trenutek,“ je dejal Regan svojim pomočnikom in borznim agentom. „Pojdite takoj na delo. Igra je dvojna. Držite se seznama vrednosti, ki sem vam ga dal. Prodajte jih ne glede na ceno. Prepričan sem, da ne nehajo padati. Druge začnite takoj kupovati. Kupujte znova vse vrednosti, ki ste jih prodali. Izgubiti tako ne moremo. S tem, da prodate tiste, ki so v seznamu, pa ubijete z enim udarcem dve muhi.“

„Kaj pa nameravate vi?“ je vprašal eden njegovih pomočnikov.

„Meni pa ni treba kupovati,“ je odgovoril Regan. „Naj vam bo to dokaz, kako pošteno sem vodil kampanjo in kako zelo vam zaupam. Razen tistih, ki so označene v seznamu, nisem prodal nobene delnice, tako da jih tudi kupovati ni treba. Zdaj prodam samo še ostale, kar jih je na seznamu. To je moj načrt, s katerim hočem uničiti nasprotnika. Moje akcije se lahko udeležite, s tem da prodate v seznamu navedene vrednosti ne glede na ceno.“

*

„Tako torej,“ je kričal Bascom ves obupan, ko je plačal ob pol enajstih v Francisov kabinet. „Vse vrednosti so poskočile, samo vaše še vedno padajo. Reganu je potrebna kri. Nikoli nisem mislil, da je tako močan. Izključeno je, da bi mogli vzdržati njegov pritisk. Bije nam zadnja ura. Uničeni smo — vi in mi vsi, kar nas je zainteresiranih na vašem podjetju. Vsaka beseda o rešitvi je zdaj odveč.“

Francis še nikoli v življenju ni bil tako miren, kakor ta čas. „Čemu bi se razburjal in jezil, če je vse izgubljeno?“ si je mislil. In ker je bil v tem zahrbtnem napadu samo žrtev, ker so delali na borzi brez njegovega sodelovanja, ga je tolažila zavest, da ima čiste roke, medtem ko so si jih drugi s to zahrbtno gonjo umazali. Bascom seveda ni vedel, kaj se godi tisti hip v Francisovi duši.

„Le pogum in nikar si ne belite glave,“ ga je tolažil Francis. Misel, ki se mu je nemudoma porodila v glavi, je začela dobivati konkretne oblike.

„Prižgiva cigare in mirno se pomeniva o položaju.“

Bascomu so se od nestrpnosti in razburjenja tresle roke. Hotel je oditi, pa ga je Francis zadržal.

„Počakajte vendar! Stojte! Kam se vam tako mudi? Poslušajte, kaj vam povem! Pravite, da so me uničili?“

Agent je prikimal z glavo.

„In tudi vi ste uničeni?“

Agent je zopet prikimal.

„Kar pomeni, da sva suha, absolutno suha,“ je nadaljeval Francis, hoteč pojasniti Bascomu, kaj mu je prišlo na misel. „Zdaj je obema povsem jasno, da se nama nič hujšega ne more zgoditi. Če so naju oskubli do zadnjega vinarja, je pač vseeno, kaj naju še čaka. Kjer nič ni, še vojska ne vzame. Kaj bi si torej po nepotrebnem belila glave?“

„Samo čas trativa,“ je dejal Bascom in prikimal z glavo, češ, to itak vem.

„Časa imava zdaj dovolj,“ se je nasmehnil Francis. „Vse kupčije in prodaje so namreč odpadle. Saj ste vendar sami priznali, da sva izgubila vse do zadnjega vinarja. Kupovati ali prodajati torej nimava kaj. Mar ne vidite, da je za naju zdaj brez pomena?“

„Nadaljujte, nadaljujte! Radoveden sem, kam merijo vaše besede in kaj pravzaprav mislite,“ je dejal Bascom in ves obupan pogledal v tla. „Uničen sem, vse, prav vse je zgubljeno in sami pravite, da ni nobenega izhoda iz tega obupnega položaja.“

„Zdaj ste uganili moje misli!“ je vzkliknil Francis veselo. „Vi ste član borze. Pojdite torej in začnite prodajati in kupovati vse, kar vam pride pod roke. Izgubiti itak ne moreva, ker sva že izgubila. Zakaj bi si torej ne privoščila tega veselja? Vse, kar je pod ničlo, je ničla. Odštejte ničlo od ničle in kaj vam ostane? Zopet ničla. V borzne špekulacije sva vtaknila vse imetje in še tujega je šlo nekaj. Kaj bi torej še pomišljala? Tvegajva še to, kar ni najino.“

Bascom je hotel ugovarjati, toda Francis mu je zaprl sapo, rekoč:

„Saj sem že rekel, da je ničla vse, kar je pod ničlo. Kot borzni agent bi že morali vedeti, kaj pomeni odšteti ničlo od ničle.“

In Bascom se je uklonil Francisovi volji. Zdaj ni bil več agent, ki dela po svojem preudarku, temveč slepo orodje Francisove volje. Lotil se je vratolomne borzne pustolovščine. Svoj živ dan še ni tako drzno špekuliral.

„Tako, tako,“ se je smejal Francis o pol dvanajstih, „zdaj lahko brez skrbi nehava. Pomnite pa, da nisva zdaj prav nič na slabšem, kot sva bila pred eno uro. Takrat je bila najina vrednost ničla in zdaj zopet pomeniva ničlo. Svoje imetje lahko začnete takoj prodajati na javni dražbi. Sicer pa opravijo to za vas drugi.“

Bascom je flegmatično stopil k telefonu in že je hotel zaukazati, naj se konča borzna bitka s popolno kapitulacijo, ko so se naenkrat odprla vrata in v predsobi se je začula melodija stare piratske pesmi. Ta nepričakovana sprememba dekoracij je Francisa tako navdušila, da je pahnil Bascoma od telefona, zgrabil slušalko in vzkliknil:

„Stojte! Čujte!“

(Dalje prihodnjič)

Poslušali smo opero Don Carlos v Ljubljani

Na povabilo Krščanske kulturne zveze v Celovcu, se je v torek, 13. aprila, podalo lepo število naših ljudi v Ljubljano, da bi videli v Operi Verdijevo delo Don Carlos. To je pravzaprav že drugi obisk slovenske Opere. (Prvič so poslušali naši ljudje opero Božično noč Nikolaja Rimskega Korsakova).

Naši ljubitelji operne glasbe so bili obiska v ljubljanski Operi izredno veseli in zadovoljni in si takih voženj h gledališkim predstavam v matično domovino še želijo.

Zahtevno delo je režijsko vodil zagrebški gost Vladimir Ruždjak, sceno je zasnoval inž. Niko Matulj, medtem ko je kostume ustvarila Alenka Bartlova, vodstvo predstave pa je bilo v rokah dirigenta Rada Simonitija.

Na tem mestu je treba pozdraviti akcijo Krščanske kulturne zveze, da od časa do časa organizira vožnje koroških Slovencev v kulturno Slovenijo, da si ogledajo dramske ali operne uprizoritve.

V začetku prihodnjega meseca bo Krščanska kulturna zveza organizirala vožnjo v Maribor, kjer bodo naši ljudje v mariborskem gledališču lahko videli verjetno Shakespeareovo dramo Rihard II.

V jeseni, ko bo Krščanska kulturna zveza pričela ponovno s takimi akcijami, bo tudi načrtno organizirala obiske slovenskih gledališč. To je zlasti želja prosvetarjev na našem podeželju.

Še nekaj bi bilo treba omeniti, kar je sila važnega pomena, da bi se takih obiskov slovenskih gledališč v matični domovini udeležilo več naše dijaške mladine, saj namerava Krščanska kulturna zveza organizirati v jeseni obiske predstav, ki so posvečene zlasti dijaški mladini.

B. L.

Seminar za voditelje naših športnih društev v Strunjanu

Konec preteklega tedna se je na dvodnevnem seminarju v Strunjanu zbralo 17 funkcionarjev slovenskih koroških športnih društev. Pogovarjali so se predvsem o organiziranju tekmovanj v atletiki, namiznem tenisu, šahu ter v alpskih in klasičnih smučarskih disciplinah. Na seminarju so se seznanili tudi z delom ŠSD v Sloveniji, poudarili pa so tudi pomen slovenskih športnih društev z narodnostnega stališča.

Predstavnikom koroških Slovencev, funkcionarjem in odbornikom Slovenske fizkulturne zveze iz Celovca, Slovenskega atletskega kluba iz Celovca, slovenskega prosv. društva (SPD) Zarja iz Železne Kaple, SPD Edinost iz Pliberka, SPD iz Obirja in Športnega društva iz Zahomca, so na posvetu v Strunjanu predavali nekateri znani strokovnjaki. O atletiki in delovanju ŠSD jih je seznanil Zoran Naprudnik, o smučarskih disciplinah jim je predaval Svetozar Guček, o namiznem tenisu Robert Stropnik, predsednik odbora za namizni tenis obalnih občin, o šahu Ivan Zabukovec, predsednik obalne šahovske zveze.

Sklenili so, da bodo v prihodnje bolje sodelovali, prirejali pa bodo tudi medsebojna srečanja. Tako bodo že v juniju pripravili na obali nogometni turnir, ki se ga bosta udeležili reprezentanci klubov s Koroške ter Goriške in Tržaškega, sodelovala pa naj bi tudi dva kluba z Obale in s Krasa.

Kaj so izjavili o seminarju naši zastopniki:

Prof. Anton Male, tajnik Slovenske fizkulturne zveze, tajnik SAK Celovec: „Najbolj nas zanima delo v praksi, teorija pa nekoliko manj. Na seminarju, ki je bil prvi te vrste, smo dobili mnogo koristnih napotkov za delo v prihodnje. Nas na Koroškem precej pestijo kadrovska vprašanja, zato mislim, da bi v prihodnje lahko pripravili tudi tečaje za trenerje."

Učitelj Jožko Hudl, predsednik SPD Pliberk: „V našem društvu bomo v kratkem ustanovili športno sekcijo, začeli pa bomo s šahom, namiznim tenisom ter s smučarskimi teki in skoki."

Dr. Janko Wiegele, predsednik ŠD Zahomec: „Seznanili smo se z delom slovenskih športnih funkcionarjev in organizatorjev. Čeprav živimo pri nas v drugačnih razmerah, v drugačni družbeni ureditvi, nam bodo izkušnje, ki smo si jih pridobili na tem seminarju, dragocen pripomoček pri našem nadaljnjem delu. Dokazati želimo, da se da tudi v slovenskih klubih dosegati uspehe. Mislim, da smo pri nas v Zahomcu to že dokazali."

Učitelj Danilo Prušnik: „Za ta seminar smo se odločili, da bi se seznanili z delovanjem športnih društev v Sloveniji in pa s slovensko športno terminologijo, kajti pri nas so v uporabi v glavnem nemški izrazi."

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA V CELOVCU

organizira obisk

OSREDNJE PROSLAVE 100-LETNICE ROJSTVA IVANA CANKARJA

ki bo 8. maja 1976, ob 18.00 v HALI TIVOLI V LJUBLJANI. Avtobus Sienčnik bo vozil iz Dobrle vasi (Sienčnik) ob 15.00 in iz Celovca (Mohorjeva) ob 15.30.

Prijave sprejema Krščanska kulturna zveza, Viktringer Ring 26, 9010 Celovec (tel. 0 42 22 - 8 43 58) do 3. maja 1976.

Ker je število prijav omejeno, prosimo, da se pravočasno javite.

RADIO CELOVEC SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 25. aprila: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 26. aprila: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Zborovska glasba.

TOREK, 27. aprila: 09.30—10.00 Popevke — 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Šport — Otroci, poslušajte!

SREDA, 28. aprila: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Pisani svet.

ČETRTEK, 29. aprila: 13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Slovenski samospevi — Dr. Bratko Kreft: Ivan Cankar — Svečenik slovenske besede.

PETEK, 30. aprila: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Dr. Bratko Kreft: Ivan Cankar — Svečenik slovenske besede.

SOBOTA, 1. maja: 70.05—07.35 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Janez Gabriel - umrl

(Nadaljevanje s 4. strani)

družinskega očeta in gospodarja. Domači mešani in moški pevski zbor sta se poslovila od rajnega z v srce segajočimi žalostinkami.

Dopoldan se je oprijel popoldneva, ko smo se razšli s pokopališča, v srcih marsikaterih so pa še donele besede iz pesmi, s katero se je moški pevski zbor poslovil ob grobu: Al' prijatlja sem nazaj nikdar več ne bo.

Ženi, sinovoma in vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

*

Dne 31. marca smo pa položili k večnemu počitku Janeza Wester, upokojenca iz Št. Janža v Rožu. Na zelo tragičen način je rajni prišel ob življenje, peljal se je z vlakom k zdravniku v Celovec, drugi ali tretji dan so ga našli mrtvega nekje na vetrinjskem polju, nam nedoumljiv slučaj. V 74. letu starosti je zapustil svoje drage. Tudi od njega se je ob grobu poslovil domači cerkveni pevski zbor z pesmijo: Nad zvezdami. Naj bo mu domača zemlja lahka odeja.

Wagners Äußerungen

(Nadaljevanje s 2. strani)

seln) nicht ankommt, einfach die Anerkennung als Repräsentant versagt. Mit Jugoslawien und in Kärnten wird es aber nur dann wieder einen echten Frieden geben, wenn man den Art. 7 des Staatsvertrages gemeinsam mit den Kärntner Slowenenverbänden interpretiert und dabei auch auf die Erfüllung des Absatzes 5 dieses Artikels, nicht vergißt. Letzteres ist deshalb notwendig, weil ich als Teilnehmer, der den Internationalismus dienenden Demonstration für die Rechte der Minderheit, welche diszipliniert und Österreich-loyal erfolgte, neben Slowenen, der mitdemonstrierenden Aktionseinheit Katholiken, Sozialisten, Kommunisten und sonstigen Sympathisanten, die Feststellung machen mußte, wie sehr die Reaktion, durch die Wähleropportunität der Parlamentsparteien, in ihrem „Tun" bestärkt wird (wir wurden ausgepfiffen, bedroht, beschimpft und bespuckt). Und abgesehen vom Staatsvertrag, werden die Kärntner Slowenen nur dann als Volkstum erhalten bleiben, wenn sie ihren Verbänden vertrauen, die wiederum unter sich Einigkeit bekunden müssen und wenn sie sich der Minderheitenfeststellung samt Prozentklauseln (oder Sprachenwahl bzw. Volkszählung besonderer Art genannt), die zu allererst von den Deutschnationalen vorgeschlagen wurde, ewig widersetzen. Auch dann, wenn durch ein Eintauschmanöver, ein Volksgruppenförderungsgesetz vor dieser Zählung in Kraft tritt. Denn, eine Zustimmung der Volksgruppe zu einer Minderheitenfeststellung, ist in psychologischer Hinsicht gleichbedeutend mit einer Aufforderung zu einer Assimilierung, die wiederum den Tod der Volksgruppe bedeuten würde.

šport - šport - šport - šport

ŠMARJETA — SAK 1:4 (1:1)

Nedeljska tekma med Šmarjeto in Slovenskim atletskim klubom je bila priča, kako je treba igrati; to so nazorno pokazali naši mladi nogometaši, ki so zlasti v drugem polčasu igrali odlično.

Že v tretji minuti je Mirko Oraže prvič zatresel nasprotnikovo mrežo. Vendar je po nepazljivosti ožje obrambe tik pred koncem prvega dela igre, šmarješki napadalec izenačil. V drugem polčasu tekme so naši nogometaši zaigrali, tako kot v resnici znajo. Dali so vse iz sebe. Plod njihove prizadevnosti so bili trije lepi zadetki.

Že kmalu po začetku drugega polčasa je v 50. minuti Peter Waldhauser dal drugi gol, SAK je povedel z 2:1. Kmalu nato so naši rezultat povišali na 3:1, potem ko je Jože Fera po dobro streljani enajstmetrovki zadel nasprotnikova vrata. To je bilo v 65. minuti. Nazadnje je dal Janko Woschitz v 80. minuti za SAK še četrti gol.

Čeprav je sodnik Amis, ki je bil objektiven, izključil iz igre igralca Šmarječanov, je bila tekma razmeroma poštena.

Omeniti je treba, da je v 60. minuti prišel na igrišče poškodovani Fera. Igral pa je žal le deset minut. Potem ga je zamenjal Lipuš.

● V soboto, 24. aprila, ob 15.30, ● igra Slovenski atletski klub na ● Košatovem igrišču v Celovcu z ● vojaškim moštvom HSV Celo- ● vec.

TEHOLCE — SELE 1:0 (1:0)

To je bil že drugi zaporedni poraz naših Selanov. Navkljub porazu pa so ostali Selani na 6. mestu s 16 točkami. Kot že rezultat priča, so selski nogometaši igrali izredno slabo in brez vsake volje po zmagi ali vsaj neodločenem izidu, ki bi jim prinesel eno točko. Pa še to so zapravili in še proti enajsterici, ki je trenutno na repu lestvice 2. E razreda.

Usodni gol je padel že v 5. minuti, potem ko so branilci in vratar enostavno zaspali in pustili, da je nasprotni igralec neovirano streljal v selsko mrežo. V drugem delu igre je bilo sicer nekaj boljše, saj jim je sodnik z enajstmetrovko dal stoodstotno možnost, da bi zabili častni gol in s tem rešili eno točko. A še to priliko so zapravili, in sicer je Starovasnik tako slabo streljal, da je teholski vratar žogo z lahkoto ubranil.

● Naslednjo nedeljo, to je 25. ● aprila, ob 16. uri igrajo naši ● nogometaši v Selah s Šmarjeto.

MLADINCI SAK OBISKALI NK OLIMPIJO

Od 11. do 16. aprila 1976 je bilo mladinsko moštvo SAK kot gost NK OLIMPIJE v Ljubljani.

V okviru športnega programa so imeli mladinci SAK v ponedeljek trening na stadionu Olimpije pod vodstvom trenerja Dragana Rogiča, k je s svojim znanjem mlade nogometaše zelo navdušil. Hkrati so naši mladinci imeli možnost spoznati način delovanja NK Olimpije.

V Ljubljani je odigral SAK tudi dve prijateljski tekmi. Prvo so koroški mladinci proti pionirjem Olimpije dobili z 2:0, drugo, proti moštvu Slovana pa so zgubili s 3:1.

Poleg športnega udejstvovanja je bil SAK povabljen tudi pri različnih mladinskih organizacijah v Ljubljani, tako pri mladinski organizacij EMONA, Mestni konferenci ZSM Ljubljana, mlad. org. „Ljubljanska banka ", Občinski konferenci ZSM Ljubljana-Šiška, poleg tega pri SITKS Center ter SITKS Moste-Polje. Pri vseh teh organizacijah je bila dana mladincem SAK možnost, da spoznajo sestav in delokrog teh organizacij.

Omeniti pa je treba, da so bili naši mladinci povsod zelo gostoljubno in prijazno sprejeti. Tako velike skrbi za blagor svojih gostov je večina doživela prvič v življenju in je pri nas v Avstriji ni lahko najti.

Izredno priznanje za ta dobro organiziran teden v Ljubljani pa je treba gotovo izreči podpredsedku NK Olimpije Bogotu Šestu, ki je bil odgovoren za bivanje mladincev SAK v Ljubljani.

Iniciatorjem sodelovanja obeh klubov želimo pri svojih načrtih veliko uspeha in upamo, da bodo tudi Ljubljančani prišli na prijateljska srečanja na Koroško.

MLADINCI SAK — KOTMARA VAS 5:2

Mladinci so igrali izvrstno, čeprav so imeli težak teden za seboj.

VOLOVCA — MLADINCI SAK 2:1 (2:1)

Na tekmi je spet prišla do izraza nacistična mentaliteta mladih nemških Koroščev, ki je sad vzgoje staršev: sejati sovraštvo že v najnežnejših letih človekovega razvoja do slovenskega naroda, ko je otrok oziroma mladostnik še najbolj dovzeten za vse zunanje vtise okolja. Mladi Volovčani so namreč naše zmerjali: „Gel, ihr hobst a jeda a Messa eingsteckt, weil sunst kennts e nix". Vsak komentar je odveč!

● V nedeljo, 25. aprila, ob 17. uri ● igrajo naši mladinci doma z Bil- ● čovsom.

KDZ UREDILA UČILNICO ZA DIJAKE, KI SE VOZIJO

Koroška dijaška zveza si je enega izmed svojih prostorov v Mohorjevi hiši uredila kot učilnico za slovenske dijake, ki se vozijo. Učilnica, ki bo vedno pod strokovnim nadzorstvom, bo odprta od 21. aprila naprej vsak dan, razen v sobotah, od 13.00 do 16.30. Odbor KDZ

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

Smrt Rokovnikovega ...

(Nadaljevanje s 4. strani)

kot spreten zidar marsikomu pomagal iz zadrege in stiske.

Ko smo se na veliko soboto zbrali pri hiši žalosti k zadnjemu slovesu, so domači pevci zapeli občuteno pesem „Polje, kdo bo tebe ljubil, ko bom jaz v grobu spal"; vsi smo občutili težko bol, ki jo ta pesem vsebuje — za Rokovnika kmeta in gospodarja pa je zadonela še Gregorčičeva pesem „Oj tužna pot" nato se je razvil dolgi sprevod pogrebcev k dobre pol ure oddaljeni farni cerkvi na Radiše, kjer smo ga položili v domačo zemljo. Župnik Jank se je v globoko zajetem govoru poslovil od zglednega farana. Dejal je med drugim, da rožni venec, ki mu je ovijal roke na mrtvaškem odru ni bil samo simbol, ampak resničen izraz njegovega življenja — kakor je skrbel za časni blagor svojega doma in družine, tako je imel skrb, da so on in njegovi redno in vestno vršili svoje verske dolžnosti.

Še enkrat je mešani zbor doživeto zapel „Vigred se povrne" in v hvaležnosti smo se razšli vsi, ki smo ga spoštovali kot res dobrega soseda; šli so nam po spominu težka leta izseljeništva, ko je rajni z ženo pomagal prizadetim ter sprejel pod streho ostarelo ženino teto, ki ni imela prve čase svojega doma, na katerem je gospodoval tujec. Tako se ga bomo še dolgo v hvaležnosti spominjali.

Omeniti moramo, da se je v družini še vsa leta ohranila narodna zavednost, in da kar 4 vnuki obiskujejo oz. so obiskovali slovensko gimnazijo; v hišo redno prihajajo vsi naši listi in v hiši najdeš Mohorjeve knjige 100 let nazaj.

Pokojnemu želimo večni mir in blag počitek v domači ljubljeni zemlji. Družini Woschitz in vsem svojcem pa naše iskreno sožalje.